

MRF 2023.23

Vestre Landsrets dom af 20. april 2023, 7. afd., sag BS-18561/2022-VLR
(Hans-Jørgen Nymark Beck, Thomas Tordal-Mortensen og Line Langkjær (kst.))

A (adv. Thomas Jensen) mod Miljø- og Fødevarerklagenævnet (adv. Kim Christian Højmark)

Påbud om retablering af oprindelige terræn- og afvandingsforhold på ejendom opretholdt, idet ejendommen uden tilladelse efter vandløbslovens § 6 var blevet befæstet ved påfyldning med knust beton og murbrokker, hvilket ifølge en indhentet skønserklæring medførte en forøget afstrømning af vand til lavereliggende områder.

Thisted Kommune meddelte den 13. august 2018 A påbud om retablering af de oprindelige terræn- og afvandingsforhold på A's landbrugsejendom, jf. vandløbslovens § 6 og § 54. Kommunen vurderede i påbuddet, at den af A foretagne terrænbearbejdning i form af påfyldning med knust beton og murbrokker var foretaget i et sådant omfang, at ændringerne var omfattet af vandløbslovens § 6, stk. 1, og begrundede bl.a. påbuddet med, at bufferkapaciteten i forhold til overfladevand var væsentligt reduceret som følge af den forøgede befæstelsesgrad, hvilket indebar, at vand, der normalt ville have været tilledt og opmagasineret på A's ejendom, i stedet ville blive hurtigere afledt til omkringliggende ejendomme. A påklagede påbuddet til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, der ved afgørelse af 11. april 2019 (j.nr. 18/07693) stadfæstede afgørelsen. Nævnet lagde til grund, at kommunen entydigt havde kunnet konkludere, at A's ejendom før påfyldningen lå lavere end naboejendommene, og at A ved at have foretaget terrænhævning havde hindret, at vand kunne blive afledt til og opmagasineret på A's ejendom. Nævnet fandt på denne baggrund, at der var behov for retablering af tidligere afvandingsforhold på A's ejendom, og at påbuddet var sagligt og proportionalt begrundet. A anlagde herefter sag mod Miljø- og Fødevarerklagenævnet med påstand om ugyldighed. Der blev under retssagen gennemført syn og skøn om bl.a. afvandings- og nedsivningsforholdene på A's ejendom, herunder som følge af påfyldningen. Byretten lagde til grund, at A's ejendom oprindeligt var lavere beliggende end naboejendommene, og at A havde foretaget terrænregulering på sin ejendom

ved påfyldning med knust beton og murbrokker mv. Med henvisning til den indhentede skønserklæring anførte byretten, at terræ ændringen måtte antages at give en lavere permeabilitet og dermed reducere de nedbørsmængder, der kunne nedsive, samt forøge de mængder, som ville afstrømme til lavereliggende områder. Efter bevisførelsen fandt byretten ikke, at kommunen på et tidligere tidspunkt havde godkendt de foretagne terræ ændringer, ligesom byretten afviste, at kommunen og nævnet skulle have tilsidesat officialprincippet eller proportionalitetsprincippet. Under disse omstændigheder fandt byretten, at A ved påfyldningen på sin ejendom havde hindret det naturlige afløb af vand, jf. vandløbslovens § 6, hvorfor nævnet blev frifundet. A ankede til landsretten, hvor parterne i det væsentlige gentog deres anbringender. Efter bevisførelsen og den indhentede skønserklæring tiltrådte landsretten, at der som følge af A's påfyldning var sket en terrænhævning, at A's ejendom inden påfyldningen lå lavere end naboejendommene, og at påfyldningen ville medføre en forøget afstrømning af vand til lavereliggende områder. På denne baggrund fandt landsretten, at vandets naturlige afløb var ændret. Landsretten afviste herefter, at A havde søgt om eller på anden måde opnået tilladelse til påfyldningen efter vandløbslovens § 6, og at tidligere etablerede veje og diger, som på afgørelsestidspunktet udgjorde lovlige forhold, havde betydning for sagen. Idet landsretten endvidere fandt, at officialprincippet og proportionalitetsprincippet var overholdt, stadfæstede landsretten byrettens dom.

Kommentar: *Dommen er et sjældent eksempel i nyere retspraksis på anvendelsen af det ældgamle forbud mod at "fælde vand", dvs. ændre vands naturlige afløb mellem to ejendomme, der fandtes i både Jyske Lov og Danske Lov, og som blev videreført i 1880-vandløbslovens § 81 og 1949-vandløbslovens § 4, og i dag findes i vandløbslovens § 6. Som landsrettens dom viser, omfatter bestem-*

melsen ikke kun afledning af vand til eller gennem vandløb, men al afledning af vand til andre ejendomme. Vandløbslovens § 6 er et eksempel på en i udgangspunktet naboretlig regulering, som med tiden – og særligt efter vedtagelsen af den nugældende vandløbslov i 1982 – er blevet indlemmet i et offentligretligt regime, hvilket bl.a. indebærer, at tilsyn og kontrol med reglens overholdelse i dag forestås af kommunerne efter vandløbslovens almindelige håndhævelsesregler, herunder §§ 54 og 54 a. Reglens naboretlige ophav kom også til syne i ovenstående sag, hvor det fremgik af det anfægtede påbud, at kommunen i et forsøg på at finde en løsning mellem ejerne i første omgang havde foreslået, at A i stedet for at genetablere de naturlige terrænforhold på sin ejendom kunne etablere en grøft i skellet mod naboen. Da de to ejere ikke kunne blive enige om placeringen eller omkostningsfordelingen ved etablering af en sådan grøft, meddelte kommunen påbud til A om at genetablere de naturlige terrænforhold på ejendommen. Under retssagen gjorde A bl.a. gældende, at påbuddet var uproportionalt, da det ville være mindre indgribende for A at etablere grøften i skellet mod naboen. Hertil anførte Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at der i vandløbslovens § 54 ikke var hjemmel til at påbyde A at etablere en grøft, men kun til at genoprette de ulovligt ændrede terrænforhold, jf. anbringenderne på s. 59 i byretsdommen. Dette blev tilsyneladende tiltrådt af landsretten, der i relation til proportionalitetsprincippet anførte, at det følger af vandløbslovens § 54, at ”der alene er hjemmel til at meddele påbud om genoprettelse”. Spørgsmålet om, hvad der ligger i ”genoprettelse af den tidligere tilstand” i § 54 er principielt og kunne have fortjent større opmærksomhed i sagen. Over for det af Miljø- og Fødevarerklagenævnet anførte kan således bemærkes, at vandløbslovens § 6 ikke forbyder terræændringer, men derimod indeholder et forbud mod at ændre vands naturlige afløb til anden ejendom. En genoprettelse af den tidligere tilstand synes således også at kunne blive tilvejebragt ved, at A etablerede en grøft i skel mod naboen, hvis dette var tilstrækkeligt til at genoprette de (lovlige) naturlige afløbsforhold mellem ejendommene (dette kunne dog så give anledning til yderligere spørgsmål om rådighed over fremmed ejendom, hvis A skulle have gennemført foranstaltninger på naboejendommen). Dette må i øvrigt sammenholdes med, at hvis fysisk lovliggørelse kan tilvejebringes på forskellige måder, må det som udgangspunkt overlades til påbudsadressaten at vælge den for ham mindst indgribende fremgangsmåde.

**RETEN I HOLSTEBRO
DOM**

afsagt den 29. april 2022

Sag BS-23419/2020-HOL

A

(advokat Thomas Jensen)

mod

Miljø- og Fødevareklagenævnet
(advokat Kim Christian Højmark)

Denne afgørelse er truffet af dommer Niels Bjerre.

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 11. juni 2020.

Sagen drejer sig om prøvelse af en afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet.

A har fremsat følgende påstand:

Miljø- og Fødevareklagenævnet tilpligtes principalt at anerkende, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 11. april 2019 i sag 18/07693 er ugyldig og ophæves.

Subsidiært tilpligtes Miljø- og Fødevareklagenævnet at hjemvise sagen til fornyet behandling i Thisted Kommune.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har fremsat påstand om frifindelse.

Oplysningerne i sagen

Thisted Kommune

Efter en høringsrunde afgav Thisted Kommune et påbud af 13. august 2018 over for sagsøger A , Vesløs. Det meddelte påbud indeholder bl.a. følgende:

" ...

Påbud efter vandløbslovens § 6 om reetablering af tidligere afvandingsforhold på ejendommen Vejnavn 1 , 7742 Vesløs, Matr. 1 ,
, Arup.

Thisted Kommune meddeler hermed påbud i henhold til Vandløbslovens § 6 om reetablering af de oprindelige terræn- og afvandingsforhold på Matr. 1 ,
 , Arup.

De oprindelige afvandingsforhold skal genetableres inden den 13. september 2018.

Vandløbsmyndigheden vurderer, at den foretagne terrænbearbejdning gennem de sidste otte år er foretaget i et sådant omfang, at det er strid med Vandløbslovens § 6 stk. 1.

Grundet meget byggeaktivitet på Vejnavn 1 , 7742 Vesløs, gennem de sidste ti år, er befæstelsesgraden løbende øget som følge af etablering af halmballehal, terrænændringer og udlægning af grus/knust beton, samt kørsel med tunge køretøjer på Matr. 1 , Arup (se bilag 1-4).

Bufferkapaciteten i forhold til overfladevand er væsentlig reduceret som følge heraf, og vand der normalt vil have været tilledt og opmagasineret på området, vurderes derfor hurtigere at blive afledt til omkringliggende ejendomme i perioder med meget nedbør og høj grundvandstand. Det er derfor kommunens vurdering, at der er sket en overtrædelse af Vandløbslovens § 6.

En nærmere vurdering af terræn- og afvandingsforholdene i området er angivet i bilag 1 og 2.

Det vurderes at genetablering af de naturlige terrænforhold på Matr. 1 , Arup, vil kunne sikre opmagasineringen på egen grund og nedsivning af en stor del af det overfladevand, der ellers ville afledes fra Matr. 1 , Arup til Matr. 2 og 3 , Arup, som følge af terrænændringerne.

Thisted Kommune har forud for afgørelsen forsøgt at finde en løsning mellem ^A og ^B med udgangspunkt i at (gen)etablere en grøft mellem de to lodsejeres arealer langs Matr. 1 og 2, , Arup.

Begge parter vil som udgangspunkt gerne acceptere etableringen af en grøft, men kan ikke blive enige om den præcise placering, samt hvem der skal betale for udgifterne i forbindelse med etableringen.
..."

Miljø- og Fødevarerklagenævnet

^A indbragte sagen for Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som den 11. april 2019 har truffet afgørelse i sagen. Ved afgørelsen blev Thisted Kommunes påbud stadfæstet, og Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse indeholder bl.a. følgende:

" ...

1. Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Afgørelsen er den 10. september 2018 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af ejendommens ejer, der er repræsenteret ved advokat.

Klager har navnlig anført, at:

- kommunen ikke har sandsynliggjort, at problemerne på naboejendommene skyldes afstrømning af overfladevand fra klagers ejendom,
- kommunens påbud alene bygger på udokumenterede antagelser,
- kommunen i strid med officialprincippet ikke har fremskaffet de nødvendige oplysninger,
- kommunen ikke har sandsynliggjort, at den påkrævede vedligeholdelse og genopretning af de ulovligt nedlagte vandløb vil kunne afhjælpe vandproblemerne, og
- kommunen har handlet i strid med det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.5.

Foruden denne klagesag har Miljø- og Fødevarerklagenævnet truffet afgørelse i en sag vedrørende påbud om reetablering af tidligere afvandsforhold, hvor samme lodsejer er klager.

2. Sagens oplysninger

Af sagens oplysninger fremgår bl.a., at befæstelsesgraden, grundet byggeaktivitet gennem de sidste ti år, er øget som følge af etablering af en

halmballehal, terrænændringer og udlægning af grus/knust beton samt kørsel med tunge køretøjer på ejendommen Matr. 1 , , Arup. Det er kommunens vurdering, at dette har resulteret i, at bufferkapaciteten i forhold til overfladevand er væsentlig reduceret, og vand, der normalt vil blive på ejendommen og opmagasineres i lavningen, hurtigere vil blive afledt til omkringliggende ejendomme i situationer med meget nedbør.

Af sagens oplysninger fremgår det, at der, forud for afgørelsen af 13. august 2018, er forsøgt at finde en løsning mellem klager og dennes nabo med udgangspunkt i (gen)etablering af grøft mellem lodsejernes arealer.

Som udgangspunkt ville begge parter gerne acceptere etableringen af grøften, men der kunne ikke opnås enighed om den præcise placering, samt hvem der skulle betale for udgifterne i forbindelse hermed.

Af sagens oplysninger fremgår det videre, at forholdet om istandsættelse og vedligeholdelse af fællesvejen Vejnavn 1-3 reguleres ved en afsagt kendelse fra 1992.

Af kendelsens afsnit 3 om vejens istandsættelse fremgår bl.a., at der skal aftages rabatter i begge sider af vejen på hele strækningen mellem kommunevejen og skellet mellem Matr. 1 og 3 . Desuden skal den sydlige grøft fra overkørslen vest for skråningen og frem til det vestlige skel af Matr. 3 oprensnes.

Af kendelsens afsnit 4 om vejens fremtidige vedligeholdelse fremgår bl.a., at vedligeholdelse af vejen forestås af lodsejerne i forening.

2.1 Sagens forhistorie

Sagen startede ved, at kommunen modtog en række henvendelser fra naboer, der klagede over øgede problemer med overfladevand på deres ejendomme, Matr. 2 og 3 , , Arup, samt grusvejen Vejnavn 1-3 .

På den baggrund udstedte Thisted Kommune den 15. november 2016 påbud om genetablering af afvandingsforhold på klagers ejendom, Matr. 1 , , Arup. Påbuddet indeholdt et vilkår om genetablering af grøften langs Matr. 2 og 1 , , Arup, samt etablering af linjedræn langs Vejnavn 1-3 .

Afgørelsen blev påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, der ophævede afgørelsen og hjemviste sagen til fornyet behandling den 21. september 2017. Nævnet hjemviste sagen, da der ikke var hjemmel i vand-

løbsloven til at stille krav om nye afvandingsanlæg, som afværgeforanstaltninger med henblik på genetablering af de afvandingsmæssige forhold i området.

Desuden fandt nævnet, at kommunen ikke havde dokumenteret, at der skulle have været en grøft mellem Matr. 2 og 1, Arup. Kommunen havde påvist et drænkort fra 1965, hvor der var afbildet en grøft, dog fortolkede Miljø- og Fødevareklagenævnet det påviste på kortet, som en skellinje og ikke en grøft.

Det er oplyst, at Thisted kommune efter hjemvisningen kontaktede Orbicon med henblik på at få klarhed over grøften- eller skellinjens beskaffenhed. Kommunen har oplyst, at Orbicon utvetydigt havde tilkendegivet, at den pågældende streg på drænkortet var en grøft.

2.2 Ejendommen/området

Arealet, hvor der er foretaget terrænændringer, er beliggende i den vestlige ende af Matr. 1, Arup.

Klagers ejendom er noteret som en landbrugsejendom, beliggende i landzone.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har gennemgået de høje og lave målebordsblade. Af de høje målebordsblade (1842 - 1899) fremgår, at arealet har signaturen eng med baggrundsfarven grøn. Desuden er der to søer på arealet. Matr. 2 og 3, Arup, er placeret mod henholdsvis vest og syd for den påklagede ejendom. Af de høje målebordsblade fremgår, at begge arealer har en bleg farve, der indikerer, at der allerede på daværende tidspunkt har været en tydelig forskel på, hvor fugtige arealerne har fremstået. Den østlige ende af Matr. 3 har dog ligeledes engsignatur og mindre søer.

Af de lave målebordsblade (1928 - 1940) fremgår, at Matr. 1 og 3 begge har engsignatur og at Matr. 2 fremstår mere tør end de øvrige matrikler, idet der ikke er signaturer, der forbindes med fugtige forhold. Videre er der en mindre sø på Matr. 1 hvilket indikerer, at ejendommen ligger lavere end de øvrige i sagen omtalte matrikler. Nord for arealet, hvor terrænændringerne er foretaget, er matriklen afgrænset af en grøft. Dette fremgår både af de høje- og lave målebordsblade.

Af MiljøGis under klimatilpasningsplaner fremgår, at der er flere lag, der viser terrænforskelle i landskabet. Terrænforskellene er beregnet ud fra Geodatastyrelsens danske højdemodel fra 2007. Ud fra lavningsdyb-

derne ses det, at klagers matrikel er markeret med en lavning og at denne ligger lavere end naboernes matrikler.

Endeligt er der i forbindelse med sagens behandling fremsendt en række billeder fra området, hvoraf det bl.a. fremgår, at det påklagede areal nu er i samme højde som vejen, Vejnavn 1-3 .

2.3 Den påklagede afgørelse

Thisted Kommune har den 13. august 2018 med hjemmel i vandløbslovens § 6 og § 54 meddelt påbud om reetablering af tidligere afvandingsforhold på ejendommen Matr. 1 , , Arup.

Det fremgår af afgørelsen, at en række vilkår skal overholdes i forbindelse med genetableringen af de oprindelige afvandingsforhold i forhold til naboejendommen. Alt fyldmateriale, herunder knust beton, tegl, murbrokker, sten, grus og lignende i området omkring halmballehallen skal fjernes, således at det underliggende lag er det naturlige jordlag for området. Kommunen har i den forbindelse vurderet, at der mindst skal fjernes 25 centimeter fyldlag. Bortskaffelsen af fyldmaterialet skal ske i medfør af gældende lovgivning på området.

Kommunen har desuden bemærket, at genetablering af de naturlige terrænforhold på klagers matrikel vil kunne sikre opmagasineringen af vand på egen grund og nedsivning af en stor del af det overfladevand, der ellers på grund af terræændringerne ville blive afledt fra klagers matrikel og ud til naboejendommene.

2.4 Natur- og planforhold

Ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. 16, Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg.

2.5 Klagens indhold

Klager har navnlig anført, at påbuddet skal ophæves, da der ikke er påvist en overtrædelse af vandløbslovens § 6, stk. 1. Klager har hertil bemærket, at kommunen ikke har dokumenteret eller sandsynliggjort, at afstrømning af overfladevand fra klagers ejendom bliver ført til naboejendommene, Matr. 2 og 3 , , Arup.

Videre har klager anført, at kommunen heller ikke nærmere har redegjort for, hvor på naboejendommene der skulle være problemer, og heller ikke hvad omfanget og karakteren heraf er. Klager har bemærket, at påbuddet alene bygger på udokumenterede antagelser om tidligere forhold, nuværende forhold og fremtidige forhold. Klager har desuden påpeget, at kommunen selv er i besiddelse af beviser for, at ejendommene

Matr. 2 og 3 er vandlidende under regnvejr, og at klagers ejendom Matr. 1 fremstår tør.

Klager har henvist til en række afgørelser truffet af Miljø- og Fødevarerklagenævnet (tidligere Natur- og Miljøklagenævnet), der omhandler forhold af underordnet betydning, manglende bevis/dokumentation og spørgsmålet om det forvaltningsretlige officialprincip.

I forlængelse af ovennævnte afgørelser har klager anført, at kommunen har handlet i strid med proportionalitetsprincippet, da påbuddets indhold kunne have været opnået på en mindre byrdefuld måde.

Som begrundelse herfor har klager anført, at Orbicon utvetydigt har oplyst, at der mellem klagers ejendom, Matr. 1 og naboejendommen Matr. 2 har været en grøft, men at der ikke kunne opnås enighed om placering eller omkostningsfordeling. Ifølge klager, skulle kommunen have meddelt begge ejere påbud om i fællesskab at genoprette grøften, og samtidig truffet afgørelse om placering og omkostningsfordelingen heraf.

Videre har klager bemærket, at afgørelsen ikke forholder sig til de af kommunen fremskaffede oplysninger, hvoraf det fremgår, at ejendommene er vandlidende, ligesom kommunen ikke har forholdt sig til manglende vedligeholdelse af grøften og ulovlig nedlæggelse af vandløb, herunder om den manglende vedligeholdelse og ulovlige nedlæggelse er årsag til, at ejendommene er vandlidende.

Ifølge klager viser de lave- og høje målebordsblade, at både den vestlige del af Matr. 1 og hele Matr. 2 er eller har været lavbundsområde, hvorfor begge ejendomme er disponeret for opstigende vand eller langsom/manglende afledning af vand.

Videre har klager bemærket, at målebordsbladene viser, at der nord og vest om Matr. 2 skal være en grøft til afvanding af matriklen. Klager har bemærket, at denne grøft ikke længere eksisterer, hvilket er dokumentation for, at grøften enten er blevet ulovligt nedlagt eller ikke er tilstrækkeligt vedligeholdt i medfør af vandløbslovens bestemmelser.

Klager har påpeget, at man ikke på baggrund af luftfotos kan konkludere, hvordan afstrømningen i området har været og i hvilket omfang de enkelte ejendomme har været eller er vandlidende. Klager har på den baggrund anført, at kommunens antagelse om, at der efter terrænreguleringen skulle være sket en ændret afstrømning fra klagers ejen-

dom ikke er korrekt, ligesom naboejendommen efter terrænreguleringen ikke er mere vandlidende end tidligere.

Klager har med henvisning til luftfotos fra perioden 1954 til 1970 anført, at Matr. 2 i denne periode blev tilplantet og at Matr. 1 tidligere har været dyrkbar.

Videre har klager henvist til luftfoto fra 2006 og anført, at klager i den periode havde nedlagt en drænledning langs skellet mod Matr. 2 hvilket medførte, at vand fra begge matrikler blev drænet til den nordlige grøft. Efter klagers opfattelse er dræningen blevet forbedret på både egen og naboejendommene.

Med henvisning til luftfoto fra 2008 har klager anført, at regnvandet fra den opførte halmlade ledes direkte til den nordlige grøft. Klager har anført, at den potentielle regnmængde, der før halmladens opførelse blev ledt til Matr. 1 på halmladens areal, ikke belaster Matr. 1, hvorfor den heller ikke belaster de omkringliggende ejendomme. Ifølge klager blev afvandingsforholdene i 2008 yderligere forbedret i forhold til forbedringen i 2006.

Ifølge klager skal terrænreguleringernes påvirkning af afvandingsforholdene sammenlignes med tilstanden før forbedringen af afvandings-tilstanden i 2006, og altså ikke med tilstanden i 2008 og 2010, som kommunen fejlagtigt gør.

Klager har anført, at man ud fra lavningskort og lavningsdybdekort kan konstatere, at grøfterne rundt om Matr. 2 ikke er blevet vedligeholdt eller at de reelt er ulovligt nedlagte. Ifølge klager viser kortene tydeligt grøften langs den nordlige side af Matr. 1, hvorefter grøften stopper ved skellet til Matr. 2. På den baggrund mener klager, at det er dokumenteret, at ejerne af Matr. 2 er selvforskyldt, for så vidt angår vandproblemerne på ejendommen, idet man ikke har vedligeholdt/opretholdt afvandingsfaciliteterne.

Klager har henvist til DTM 3-D kort⁸ udarbejdet af kommunen og bemærket, at der er en bevismæssig svaghed ved denne type kort, ligesom klager er uenig i kommunens fortolkning heraf.

Klager har desuden vedlagt en række billeder, som ifølge klager viser, at der ikke strømmer vand fra klagers ejendom til naboejendommene, men at der samler sig vand i indkørslen på Matr. 2, uden at der også er vand på Matr. 1. Klager har i forbindelse hermed bemærket, at ansamlingen ikke skyldes tilstrømning fra Matr. 1. Videre viser

billederne, ifølge klager, at vand fra vejen delvist løber ud i marken på Matr. 3 og delvist løber ned ad vejen og ender på Matr. 2 og den vestlige del af Matr. 3

Klager har desuden henvist til omtalte vejsynskendelse af 25. maj 1992 vedrørende vejen og dens udstyr i form af grøfter, punkt 3, hvoraf det ifølge klager fremgår, at rabatten skal fjernes i hele vejens længde, således vejen ikke har lavere profil end rabatten, ligesom det fremgår, at grøfterne på Matr. 3 skal oprensnes, og at der skal være en grøft vest for bakken og frem til skellet mellem matr.nr. 21 og 1.

Klager har i øvrigt henvist til notat udarbejdet af Thisted Kommune den 8. juli 2016. Af notatet fremgår det, at Matr. 3 skal aftage vand fra både vej og dræn fra klagers ejendom, men at kommunen valgte at sætte krav om oprensning af grøfterne på Matr. 3 og 2 i bero. På baggrund heraf mener klager, at kommunen usagligt har tilsidesat væsentlig fakta i sagen.

Videre har klager anført, at der i nærværende sag foreligger magtfordrejning og at kommunens vurdering er usaglig, da kommunen vælger at friholde en part fra en åbenbar forpligtigelse og i stedet pålægger en anden part byrdefulde forpligtigelser. Hertil har klager henvist til en tidligere afgørelse truffet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Klager har desuden henvist til Thisted Kommunes vurdering af terrænændringen ud fra den digitale højdemodel. Hertil har klager navnlig anført, at vurderingen ikke stemmer overens med de lavningskort og lavningsdybdekort, som kommunen også har anvendt i deres vurdering.

Klager har ligeledes henvist til de høje målebordsblade i perioden 1881 til 1883, de lave målebordsblade i perioden 1901 til 1971 samt 4-cm kort i perioden 1957 til 1964. Klager har bl.a. bemærket, at de lave målebordsblade viser, at hele området er markeret som værende eng og at der af 4 cm-kortet fra 1957 kan ses aftegninger af den dræning, der i 1965 blev udført på Matr. 1

Endeligt har klager med henvisning til kommunens høring og bemærkninger af 13. august 2018 anført, at besvarelsen fra kommunen, hverken stemmer overens med det meddelte påbud eller de af kommunen fremlagte oplysninger i sagen, ligesom kommunen ikke har foretaget en korrekt høring. Klager har anført, at kommunens svar bl.a. angiver, at vandet fra naboejendommene angiveligt bliver forhindret i at strømme over på klagers ejendom. Desuden henviser klager til DTM kortet, der

angiver at der mellem Matr. 2 og klagers ejendom Matr. 1 angiveligt foreligger et dige, hvorfor kommunen ved dette høringssvar påstår, at overfladevandet i området strømmer op ad bakke.

Foruden ovenstående har klager påpeget en række forhold, som er yderligere beskrevet i den indsendte klage, ligesom klager har vedlagt en videooptagelse som dokumentation på, at der er aftræk i grøften efter rensning.

2.6 Thisted Kommunes bemærkninger til klagen

Thisted Kommune har til sammenligning med nærværende sag henvist til to afgørelser afgjort af Miljø- og Fødevarerklagenævnet vedrørende terrænændringer foretaget i strid med vandløbslovens § 6.

Videre har kommunen ud fra billeder, historiske kort/luftfotos og terrænkortet (DTM) vurderet, at terrænet før terrænændringen har haft hældning mod klagers ejendom. Dette er både fra grusvejen mod syd og naboejendommen fra vest. Kommunen har anført, at påbuddets bilag udgør fyldestgørende bevismateriale for klagers terrænændringer.

Ifølge kommunen har området på den vestlige del af Matr. 1, Arup, utvivlsomt været i en lavning i forhold til naboejendommene og Vejnavn 1-3. Kommunen har bemærket, at hvis grøften på sydsiden af grusvejen, Vejnavn 1-3 skulle aflede vand mod nord fra Matr. 1, Arup, før terrænændringerne, da skulle vandet løbe op over grusvejen, Vejnavn 1-3 og ned i grøften.

Kommunen har i forhold til grøften nord for klagers matrikel bemærket, at det efter en besigtigelse i området kunne konstateres, at vandspejlet i grøften har ligget over en meter under terræn og at grøften har været uden vandløbsvegetation. Kommunen har derfor vurderet, at grøfterne er af underordnet betydning i forhold til overfladeafstrømning mod Vejnavn 1, grusvejen samt naboejendommene, som følge af terrænændringerne. Kommunen har bemærket, at området er gammel fjordbund, hvorfor grøfter/vandløb i området er stuvningspåvirket af vandstanden i Limfjorden.

Kommunen har anført, at klagers vurdering af, at gentagen opfyldning og terrænændringer med murbrokker, beton o.l. som værende "af underordnet betydning" er forkert, idet billede-dokumentationen og udregningerne fra DTM-modellen viser noget andet. Kommunen har beregnet, at lavningen skal kunne indeholde 3500 m³, men at vandet nu på grund af terrænændringen forskydes andre steder hen i terrænet.

I forhold til det af klager anførte om, at påbuddet er i strid med proportionalitetsprincippet har kommunen bemærket, at der tidligere er rettet henvendelse til klager med henblik på at imødekomme løsningsforslag til, hvorledes klager vil kunne holde overfladevand på egen ejendom.

Kommunen har bemærket, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet ved afgørelse af 21. september 2017 vurderede, at der ikke var tilstrækkeligt dokumentation for grøftens tidligere eksistens, hvorfor kommunen er i tvivl om, hvorvidt kommunen kan kræve grøften genetableret. På den baggrund har kommunen ikke påbudt klager, at genetablere grøften på ejendommen.

Klager har bl.a. bemærket, at der er ulovligt nedlagte vandløb nord og vest for Matr. 2 . Kommunen har hertil anført, at der ikke er modtaget nogen klage over ulovligt nedlagte vandløb. Desuden har kommunen bemærket, at klager har henvist til målebordsbladene foretaget i perioden 1842-1971, altså 45 år siden. Kommunen har bemærket, at grøfterne i området er beliggende i naturbeskyttede naturarealer.

Kommunen har påpeget, at de af klager fremsendte billeder er uden stedfæstelse og er taget langs den sydvestlige del af Matr. 1 , hvor terrænændringerne er foretaget. Kommunen har desuden bemærket, at billederne er taget efter terrænændringerne, og at der står vand på klagers matrikel, vest for Halmhallen.

Kommunen er desuden i besiddelse af billeder fremsendt af klager, der viser et meget vådt område på klagers matrikel, mens grusvejen og naboejendommene fremstår tørre. Kommunen har i forbindelse hermed oplyst, at der af de historiske kort og luftfotos fremgår små søer på klagers matrikel.

Det forhold, at naboarealerne i dag er våde i forhold til klagers ejendom indikerer, at terrænændringerne har haft en påvirkning på de afvandingmæssige forhold i området.

Kommunen har bemærket, at det ud fra fotos fra 2012, som anført i det meddelte påbud, kan konstateres, at arealet syd og vest for halmhallen er meget vådt, mens grusvejen fremstår tør. Kommunen har bemærket, at dette kunne tyde på, at halmhallen ikke har været medvirkende til forbedret afvanding mod syd eller vest på klagers matrikel.

Klager har sammenlignet data fra DTM-terrænkortet (transekt-data) med lavningsdybdekortet og deraf konkluderet, at data formentligt ikke stemmer overens. Kommunen er enig heri, og har samtidig anført,

at den umiddelbare forklaring er, at opløsningsgraden på de to kort er forskellig.

I forhold til omtalte vejkendelse har kommunen anført, at kendelsen bl.a. fastslår, at vejen skal kunne aflede vand til begge sider og at nabomatriklerne på begge sider af vejen er forpligtet til at modtage vand fra vejen.

Kommunen har bemærket, at billederne før og efter terrænreguleringen konstaterer, at klagers matrikel efter terrænreguleringen ligger i terræn med vejprofilet, mens der fortsat er niveauforskel mellem vejprofilet og Matr. 3. Således har kommunen påpeget, at klager i modstrid med kendelsen leder vand ud på grusvejen, da der er foretaget terræændringer på klagers matrikel.

Kommunen har desuden fremført tidligere anførte bemærkninger.

2.7 Klagers supplerende bemærkninger

Ifølge klager har Thisted Kommune ved de supplerende bemærkninger bekræftet, at der ikke er objektiv bevis eller dokumentation for udstedelse af påbuddet.

Videre har klager påpeget, at såfremt kommunen er af den opfattelse, at der tidligere har løbet vand fra naboejendommene Matr. 3 og 2 til klagers ejendom, Matr. 1, og at den påståede terrænregulering derved har forhindret denne afstrømning fra Matr. 3 og 2, da undrer det klager, at Thisted Kommune afviser relevansen af de grøfter som er mellem både Matr. 3 og 1 og Matr. 2 og 1 samt rundt om Matr. 2.

Ifølge klager har kommunen i øvrigt både anført, at grøften mellem Matr. 2 og Matr. 1 eksisterer og at den ikke gør. I den forbindelse har klager påpeget, at det er ukorrekt, at grøfterne generelt er stuvningspåvirkede af vandstanden i Limfjorden, da grøfterne har afløb til Østerild Fjord, som er adskilt fra Limfjorden af dæmning med højt vandssluse. Endvidere er grøfterne beliggende inden for Arup Pumpelaugs virkningsområde, som sikrer en given maksimal vandstand i området, hvilke ifølge klager er bekræftet af Thisted Kommune.

Klager har anført, at kommunen ikke har opfyldt officialmaksimen, idet kommunen aktivt har valgt ikke at pålægge ejerne af naboejendommene at oprense og vedligeholde grøfterne i medfør af vandløbslovens § 27. Endvidere mener klager, at det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip ikke er overholdt, idet Thisted Kommune medgiver, at der

potentielt findes nemmere og billigere løsninger end fjernelse af materiale på klagers ejendom. Det gøres i den forbindelse gældende, at de omtalte grøfter må formodes at ville kunne modvirke, at der skete afstrømning mellem de forskellige ejendomme.

Videre er klager ikke enig i, at det af kommunen påståede opfyldningsmateriale massefyldt, skulle have betydning for, hvor eget vand det fortrænger. I forbindelse hermed har klager bl.a. anført, at antagelsen om, at den skønnede og udokumenterede fyldt af det påståede opfyldningsmateriale på 3.500 m³ fortrænger en tilsvarende mængde vand til lige er forkert, idet der ikke er tale om et solidt materiale. Bl.a. som følge heraf har klager sluttet, at kommunens antagelser om vandfortrængning må afvises som værende uden videnskabelig fundering og forkerte.

Afslutningsvist har klager påpeget, at idet Thisted Kommune angiver, at der ingen niveauforskel er mellem vejen og Matr. 1 efter den påståede terrænregulering, må det således fortsat lægges til grund, at Thisted Kommune mener, at der er fortaget en opfyldning på 30-45 cm, hvorfor en fjernelse af 25 cm ikke harmonerer hermed.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle forholdet om påbuddets indhold samt proportionalitetsprincippet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

3.2 Det retlige grundlag

Efter vandløbslovens § 6, stk. 1 må ingen uden vandløbsmyndighedens tilladelse ændre vands naturlige afløb til anden ejendom eller hindre det naturlige afløb af vand fra højere liggende ejendomme.

Det følger af vandløbslovens § 54, stk. 1, at beskadiges vandløb eller foretages foranstaltninger i strid med loven, kan vandløbsmyndigheden meddele påbud om genoprettelse af den tidligere tilstand. Vandløbsmyndigheden kan endvidere meddele påbud om udførelse af manglende vedligeholdelsesarbejder.

Det er myndighedens ansvar at sikre, at en sag afgøres på et tilstrækkeligt oplyst grundlag. Pligten til at oplyse sager er et grundlæggende princip i forvaltningsretten og kaldes official- eller undersøgelsesprincippet.

Omfanget af undersøgelserne i en sag afhænger af sagens karakter og omstændighederne i sagen i øvrigt. I det omfang, myndigheden ikke umiddelbart har adgang til de for sagsbehandlingen nødvendige oplysninger vil myndigheden i en konkret sag kunne give påbud om tilvejebringelse af disse oplysninger, under forudsætning af, at der er hjemmel hertil i den relevante lov.

En forvaltningsmyndighed har altså pligt til at sørge for, at der er et tilstrækkeligt fyldestgørende – retligt og faktisk – grundlag, til at myndigheden kan træffe en fuldt forsvarlig og lovlig afgørelse. Princippet er en såkaldt garantiforskrift med det formål at bidrage til at sikre, at en forvaltningsmyndigheds afgørelse bliver indholdsmæssigt lovlig og rigtig.

Det følger desuden af det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, at indholdet i en afgørelse ikke må gå videre med hensyn til at påføre borgerne større byrder, end formålet tilsigter.

I en sag om lovliggørelse skal kommunen derfor anvende det mindst indgribende middel. Hovedområdet for anvendelse af proportionalitetsprincippet er de situationer, hvor der er flere mulige lovliggørelsesmåder.

Princippet kan dog også føre til, at det kan være udelukket at kræve lovliggørelse, f.eks. hvis et krav om lovliggørelse vil være uforholdsmæssigt indgribende i forhold til det resultat, der opnås og de hensyn, der varetages med den pågældende bestemmelse.

Hensynet til at undgå eller begrænse værdispild er som udgangspunkt sagligt, men står i modsætning til hensynet om retshåndhævelsen, som normalt må veje tungt.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Kommunen har oplyst, at der forud for afgørelsen er forsøgt at finde en

løsning mellem klager og naboerne på de omkringliggende matrikler. Påbuddet er meddelt, da naboejendommene oplever problemer med overfladevand på deres ejendomme.

Det fremgår af sagens oplysninger, at det påklagede areal på nuværende tidspunkt er i samme højde som vejen, Vejnavn 1-3 .

Ud fra det i sagen oplyste lægger Miljø- og Fødevareklagenævnet til grund, at kommunen entydigt har kunnet konkludere, at klagers ejendom før påfyldning lå lavere end nabomatriklerne, Matr. 3 og 2 , Arup, og at klager ved at have foretaget terrænhævning har hindret, at vand kan blive afledt til og opmagasineret på sin ejendom.

Nævnet finder på den baggrund, at der er behov for retablering af tidligere afvandingsforhold på ejendommen Matr. 1 , Arup, og at påbuddet om retablering af den ulovligt udførte terræændring er sagligt og proportionalt begrundet.

Det af klager anførte om, at dræning mod nord er blevet forbedret, hvorefter vand, der falder på halmladen udledes direkte til den nordlige grøft, kan ikke føre til et andet resultat.

Nævnet bemærker, at selvom klagers areal generelt fremstår tørrere, har klager ved opfyldning af lavningen gjort, at vandet fra de højere liggende ejendomme ikke kan forsvinde i samme hastighed som tidligere.

Desuden vurderer nævnet, at der på arealet, hvor der er sket terræændringer, er risiko for, at vandet fra klagers ejendom kan løbe overfladisk mod naboejendommene samt ud på vejen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det ikke ud fra sagens oplysninger kan udelukkes, at klager har forbedret afledningen af vand fra Matr. 1 , Arup, men på samme tid har klager hindret den direkte overfladiske afstrømning fra ejendomme, der ligger højere end klagers. Klager har ved terræændringerne således, i strid med vandløbslovens § 6, stk. 1, ændret den naturlige afstrømning fra de højere liggende arealer.

..."

***

Der er i sagen fremlagt historiske kort, en række luftfotos og fotos af forholdene vedrørende de omhandlede arealer, både nu og tilbage i tiden.

Syn og skøn

Under byrettens behandling er der optaget syn og skøn ved Per B. Laursen, København, som den 28. juni 2021 har besvaret de stillede spørgsmål således:

" ...

Spørgsmål 1:

Skønsmanden bedes ved foretagelse af repræsentative antal gennemgravninger/tværsnit eller boreprøver i grusvejen Vejnavn 1-3, beliggende Matr. 3, fastlægge koterne for det oprindelige jordlag, hvor vejen er placeret.

Skønsmanden bedes endvidere fastlægge koterne langs med, syd for vejen på Matr. 3

Svar på spørgsmål 1:

Der er på baggrund af skønsmandens udpegninger foretaget gennemgravninger af grusvejen Vejnavn 1-3 langs Matr. 3 i punkterne G1, G2 og G3. Placering af borerne er vist på Bilag 1 i den faktuelle rapport.

Oversiden af de intakte aflejringer eller de oprindelige jordlag er i de 3 punkter givet ved følgende koter (DVR90)

G1: +0,8 m

G2: +0,65 m

G3: +0,70 m

Idet det kan forventes at mulden er fjernet før opfyldning med grus skønnes det rimeligt at lægge 30 cm til de ovenfor angivne koter. Det oprindelige terræn har dermed formentlig ligger 30 cm højere end observeret kote for intakte aflejringer.

Koter til terræn langs med vejen syd for på Matr. 3 er beliggende mellem kote +1,13 og +1,24 m svarende til indmålingerne på bilag 2a i Datarapporten.

Spørgsmål 2:

Skønsmanden bedes på baggrund af besvarelsen af spørgsmål 1 oplyse, om de naturlige strømningsforhold af overfladevand fra Matr. 1 må antages at være påvirket af etableringen af grusvejen.

I bekræftende fald bedes det oplyst, på hvilken måde strømningsforholdene må antages at være påvirket af grusvejens etablering.

Det bedes endvidere oplyst, om det kan afvises, at etableringen af grusvejen kan have medført nedsat afstrømning fra Matr. 1 og dermed forøget opstuvning/opmagasinering af vand på Matr. 1 .

Svar på spørgsmål 2:

Ved mindre til moderate nedbørshændelser skønnes de naturlige strømningsforhold ikke ændret, idet vandet vil nedsive til de underliggende lag af marint postglacialt sand og silt. Aflejringerne i de 3 gravninger G1-G3 viser alle post glaciale lag af sand, silt og ler under øvre "vejlag", men idet både 2 og 3 viser sand skønnes sandaflejringerne at være udbredte. En del vandmængder vil således kunne nedsive.

Ved større nedbørshændelser vil vandet bag halmaden stige op på grunden 1 og der vil ske overflade afstrømning fra 1 til/mod 2 grundet terrænforholdene. Med vejens lidt højere terrænkote vil det føre overfladevandet mod nordvest langs med vejen. Uden vejen og dens forhøjning ville en del af vandet fra nedbøren skønsmæssigt løbe mod sydvest og ind over "vejområdet" og ind på Matr. 3

Spørgsmål 3:

Skønsmanden bedes ved foretagelse af målinger samt repræsentative antal gennemgravninger/tværsnit eller boreprøver i og ved det nord-syd gående skel mellem Matr. 2 og 1 , oplyse koterne for forhøjningen/diget i skellet samt oplyse om forhøjningen/diget er naturlig eller menneskeskabt.

Såfremt forhøjningen/diget er menneskeskabt, bedes det oplyst, hvornår og hvorledes forhøjningen/diget er skabt, herunder om forhøjningen/diget kan være skabt som følge af grøftkastning ved etablering af grøft på den østlige side af skellet.

Såfremt forhøjningen/diget er naturlig, bedes det oplyst, om det kan afvises, at forhøjningen/diget skyldes den generelle beplantning på Matr. 2 og/eller beplantning i selve skellet samt hvornår forhøjningen/diget må anse for skabt.

Skønsmanden bedes samtidig oplyse den oprindelige kote for jordlagene, forinden forhøjningen/diget blev skabt.

Svar på spørgsmål 3:

Koter til overkant af dige er på strækningen beliggende mellem kote 1,3 m til 1,8 m som vist i Datarapporten bilag 2e.

Boreprofilerne for de 3 boringer B4-B6 angiver, at der er fyldt i de øvre 0,6 til 0,75 m, hvilket betyder at "diget" (forhøjningen) er menneskeskabt.

På baggrund af studie af kort på Danmarks arealinformation (www.arealinformation.miljoportal.dk) skønnes "diget" at være etableret mellem 1945 og 1954.

Det kan ikke ses på luftfoto fra 1945, men på baggrund af ortofoto 1954 er der en tydelig markering af et landskabselement i matrikelgrænsen mellem ¹ og ² i dette skel.

Landskabselementet kan dog også være en grøft.

I perioden 1954 til 1995 er der ikke optegnelser eller fotos til belysning af forholdet.

Det skønnes således sandsynligt, men ikke dokumenteret at diget er etableret i perioden mellem 1945 og 1954.

Idet "grøften" er meget begrænset i dag skønnes hoveddelen af diget skabt gennem tilførsel af jord fra andet sted.

Idet diget ikke anses for naturligt skabt, besvares dette spørgsmål ikke.

Den oprindelige kote for jordlagene før etableringen af diget bedømmes ud fra boringerne B4- B6 at være i kote:

B4: 0,7 m

B5: 0,75 m

B6: 0,95 m

Idet der ikke træffes muld under opfyldningen skønnes muldlaget af-rømmet før etablering af dige. Der skal således skønsmæssigt lægges 30 cm til de ovenfor angivne niveauer. Det oprindelige terræn har dermed formentlig ligger 30 cm højere end observeret kote for intakte aflejringer som angivet ovenfor.

Spørgsmål 4:

Skønsmanden bedes på baggrund af besvarelsen af spørgsmål 3 oplyse, om de naturlige strømningsforhold af overfladevand må antages at være påvirket af etableringen af forhøjningen/diget.

I bekræftende fald bedes det oplyst, på hvilken måde strømningsforholdene må antages at være påvirket af forhøjningen/digets etablering.

Det bedes endvidere oplyst, om det kan afvises, at etableringen af forhøjningen/diget kan have medført nedsat afstrømning fra Matr. 1 og dermed forøget opstuvning/opmagasinering af vand på Matr. 1

eller om det kan afvises, at etableringen af forhøjningen/diget kan have medført nedsat afstrømning fra Matr. 2 og dermed forøget opstuvning/opmagasinerings af vand på Matr. 2

Svar på spørgsmål 4:

4A og 4B: Ved mindre til moderate nedbørshændelse skønnes diget ikke at have indflydelse idet der her ikke vil være en overfladeafstrømning.

Ved større nedbørshændelser ligger diget på tværs af den naturgivne strømningsretning, som er fra højdeområdet mod sydøst mod lavlandet omkring Østerild fjord mod nordvest. I den sydvest lige del af diget vil det ikke have indflydelse, idet diget reelt ikke er tilstede. Her vil overfladevand løbe fra Matr. 1 til 2. Langs den nordvestlige del er digets kote lidt over omkringliggende terræn. Her vil diget ændre afstrømningen så overfladevand løber mod nordøst op mod afvandingskanalen beliggende langs det sydøst-nordvest gående matrikel skel mellem 1 og 2

4C: På baggrund af de foretagne indmålinger skønnes det at der ved større nedbørshændelser vil strømme vand fra Matr. 1 til 2 i den sydlige del af matrikelskellet.

Øvrigt vand vil formentlig strømme langs diget og mod nordøst og ud i den gravede sydøst-nordvest gående afvandingsgrøft.

Diget vil således til en vis grad have medført reduceret afstrømning fra 1 til 2, henover det aktuelle matrikelskel og dermed øge opmagasineringen på 1, indtil det strømmer af mod afvandingsgrøften mod nordøst/nordvest langs matrikelskellene.

Det kan således ikke afvises at diget har medført nedsat afstrømning fra 1 til 2

Idet afstrømningen fra 2 sker mod nordvest har diget som ligger opstrøms for denne retning skønsmæssigt ikke medført forøget opstuvning på Matr. 2

Spørgsmål 5:

Skønsmanden bedes på baggrund af det foreliggende kortmateriale, herunder kortmateriale fra Orbicon, samt ved foretagelse af repræsentative antal gennemgravninger/tværsnit eller boreprøver langs det oprindelige skel rundt om Matr. 2, Arup, oplyse om der er eller har været etableret grøfter rundt om matriklen, samt i givet fald oplyse de oprindelige bundkoter for grøfterne.

Det bedes i den forbindelse oplyst hvortil de pågældende grøfter – eksisterende eller nedlagte – er eller har afledt tilført vand.

Svar på spørgsmål 5:

Der er ikke fundet vandløb i nærheden af de aktuelle matrikler i de såkaldte "Orbicon Links" eller hydrometri.dk.

Generelt er Matr. 2 omgivet af grøfter (blå linier), som set på bilag 1. De oprindelige bundkoter kan ikke umiddelbart fastlægges, men undersøgelsen har taget udgangspunkt i at fastlægge de nuværende bundkoter.

Grøft mod nord og nordøst (Bilag 2b, 2c og 2d): Grøften er vandfyldt og med bundkote -0,35 m i nord til kote 0,25 i øst.

Boring B8 på bilag 10 viser ikke tegn på grøftegravning mod sydøst, men den kan muligvis ligge andet steds. Det skønnes dog, at der ikke er eller har været grøft på denne strækning, idet de to parallelt gående grøfter formentlig ville kunne klare den ønskede afvanding.

Grøft mod nordvest (bilag 2d): Grøften er tør og med bundkote ned mod kote 0,18 a 0,35 m.

Grøften fremstår flere steder som en del af marken med en 10-30 cm lave terrænkote end kote til grusvejens overside.

Grøft mod sydvest (Bilag 2e+2g): "Grøften" er én svag forsænkning af terrænkoten i forhold til vejen. Forsænkningen fra 2 til 21a på den sydvestlige side af vejen skønnes ud fra målingerne at være 10-30 cm. Bundkoter er lige omkring 1,0m.

Svar 5B: Det ses ud fra de foretagne indmålinger af vandspejl (Bilag 2i) og grøfte koter (Bilag 2b-2g) at vandet alle steder har afløb mod nord/vest.

Skønnede strømningsveje er angivet på vedlagte figur 5.1. Blå pile er identificerede indmålte grøfter, mens den grønne er en skønnet rørlagt strækning mellem to grøfter. Grøn stiplede er rørlagt drængrøft angivet under synsforretningen 2021-03-09 og som også ses af luftfotos 2008 på [www.arealinformation .dk](http://www.arealinformation.dk).

Skønsmanden bedes oplyse, om genetablering af grøft langs/i skel mellem 2 og 1, vil kunne afhjælpe eventuelle problemer med manglende afvanding af Matr. 2 eller tilstrømning af vand fra Matr. 1

Skønsmanden bedes i den forbindelse oplyse, om etablering af faskine langs med grusvejen på Matr. 1, positivt vil kunne supplere effekterne af genetableringen af grøften.

Svar på spørgsmål 7:

På baggrund af de udførte opmålinger og erfaring om historiske/tidligere opstuvninger på grunden i dette område skønnes det korrekt at etablering/genetablering af en grøft eller dræn i eller langs skellet vil bedre afvandingen på den nordlige del af Matr. 1 og på 2 i området langs med det aktuelle skel.

Faskiner til modtagelse af regnvand fra et større område skønnes ikke velegnede, alternativt vil de kræve et relativt stor faskinvolumen. Ligeledes forventes grundvandet i området at stå relativt høj i den våde periode af året, hvor der kan være behov for denne og den kan således risikere at være fyldt med vand allerede inden nedbøren falder. Ligeledes vil faskiner forventeligt have en markant kortere levetid idet disse for en rimelig vedligeholdelse vil skulle genopgraves.

Spørgsmål 8:

Skønsmanden bedes ved foretagelse af repræsentative permeabilitetstest oplyse de oprindelige jordlags permeabilitet samt permeabiliteten ved de nye jordlag i området vest for halmladen.

På baggrund heraf bedes skønsmanden oplyse om og i givet fald i hvilken grad permeabiliteten i området vest for halmladen er forringet hhv. forbedret.

Skønsmanden bedes ved besvarelsen oplyse jordlagenes sammensætning.

Svar på spørgsmål 8:

I området vest for halmladen er etableret gravningerne G1-G3 og B4-B6.

Der er ikke lavet egentlige permeabilitetstest, men permeabiliteten er vurderet ud fra den geologiske beskrivelse, hvilket anses for passende til de stillede spørgsmål.

Det anses ikke for muligt at forringe permeabiliteten af de underliggende jordlag uagtet om de består af sand eller ler ved almindelig brug dvs. kørsel.

Dog vil det for de grusbelagte overflader i området vest for halmladen ved anvendelse af stabilgrus, bundsikring og evt. forbrugte teglmaterialer og andet byggeaffald være en naturlig konsekvens at der skabes en meget lidt permeabel overflade grundet dets særlige pakkeevne. Dette vil medføre at der selv under moderate nedbør vil ske en forøget afstrømning til lavereliggende områder.

Boringerne G2 og G3 samt B4 og B5 viser sandaflejringer med rimelige permeabilitetsegenskaber med en skønnet permeabilitetskoefficient på 10^{-4} m/sek. Det marine ler som er truffet i G1 og B6 er særdeles uegnet til nedsivning og ligger med en skønnet permeabilitetskoefficient af størrelsesordenen 10^{-8} til 10^{-10} m/sek, men idet 4 af de 6 boringer viser sand anses nedsivningsforholdene i området for ok/gode.

Den stedvis trufne silt vil skønsmæssigt have permeabilitet af størrelsesordenen 10^{-5} til 10^{-6} m/s. Anvendelse af stabilgrus og bundsikring på dels vejen samt dele af området vest for halmladen skaber et øvre tættere lag med en skønnet permeabilitet på 10^{-6} m/sek eller lavere. Dette betyder at moderate til større nedbørsmængder formentlig ikke vil kunne sive ned i takt med at nedbøren falder, men vil strømme af til lavereliggende områder.

På baggrund af dette forhold skønnes permeabiliteten i området for reduceret, dvs. i relation til at den naturlige tilstand havde bedre nedsivningsmuligheder må dette betegnes som en forringelse.

Spørgsmål 9:

Skønsmanden bedes på baggrund af besvarelsen af spørgsmål 8 oplyse, om og i givet fald i hvilket omfang permeabiliteten af de oprindelige jordlag hhv. de nuværende jordlag vest for halmladen påvirkes af kørsel med landbrugsmaskiner og lastvognstræk, samt om permeabiliteten i givet fald påvirkes ens af denne type færdsel, herunder om de oprindelige jordlag er mere eller mindre udsatte for traktose end de nuværende jordlag.

Svar på spørgsmål 9:

Som angivet i spm. 8 skønnes de naturlige aflejringer fra 0,5 mut til 0,9 mut ikke at blive påvirket af kørsel.

De udlagte lag af stabilgrus og skønnet bundsikring og stedvist byggeaffald (tegl/betonrester) vil derimod pakke sammen grundet deres meget graderede sammensætning af blandede små og store korn.

Byggeaffald som tegl og betonrester vil blive nedslidt og knust under kørsel og dette skaber dermed en struktur af meget små korn (filler), som således kommer til at udgøre en del af det øvre fyldlag. Begge disse forhold vil for det kørselspåvirkede område medføre en lavere permeabilitet i de øvre jordlag og reducere muligheden for nedsivning af regnvand.

Permeabiliteten i de udlagte fyldlag påvirkes således, mens permeabiliteten i de oprindelige jordlag som det postglaciale sand skønnes ikke at blive påvirket af kørsel med tung trafik.

Spørgsmål IA:

Skønsmanden bedes vurdere, om den af sagsøger foretagne terrænhævning på ejendommen Matr. 1 , , Arup, har påvirket afvandringsforholdene i området.

Svar på spørgsmål IA:

Det er forstået under synsforretningen at det er området vest for halm-laden som der omtales. Spørgsmålet besvares ud fra, at der er udført en reel terrænhævning på området. Størrelse af denne er ikke oplyst og det har gennem de udførte undersøgelser ikke kunnet fastlægges om denne er udført.

I dag er terræn i området jævnt faldende ned mod matrikelgrænsen til ² . En terrænhævning vil have givet en forøget overfladegradien ned mod matrikelgrænsen. Dette vil som sådan ikke give en forøget vandmængde i forhold til at der ikke var lavet en terræændring, idet nedbøren i begge tilfælde jo er den samme. Det udlagte grus og mulige byggeaffald vil dog ved kørsel skabe en markant mindre permeabel belægning, som vil medføre at en større mængde nedbør vil samle sig i lavningsområdet ned mod overgangen til Matr. 2 .

Spørgsmål IB:

Skønsmanden bedes på baggrund af besvarelsen af spørgsmål 8 oplyse, om permeabiliteten ved området vest for halmladen – såfremt denne er blevet forringet som følge af terrænreguleringen – har haft en betydning for afledning af regnvand til de underliggende jordlag.

Svar på spørgsmål IB:

Grusbelægningen hvor den er til stede, byggeaffald samt evt. fastkørt tørt muld vil grundet den tætte sammenpakning give en lavere permeabilitet i terrænniveau og dermed reducere de nedbørsmængder der

kan nedsive, samt forøge de mængder som vil afstrømme til lavereliggende områder.

..."

Forklaringer

A har forklaret, at han ud over sin landbrugsvirksomhed også beskæftiger sig med vognmandsvirksomhed og køb og salg af halm. Sagsøgeren erhvervede sin ejendom på en tvangsauktion i 1995. Da han var 12 år gammel, fraflyttede sagsøgeren med sin familie den pågældende ejendom, idet ejendommen på det tidspunkt var ejet af sagsøgerens far. Han er således barnefødt på stedet. På ejendommen, Matr. 1 , Arup, som ligger vest for sagsøgerens ejendom, var der oprindeligt et sommerhus på ca. 38 m². Dette sommerhus er nu blevet udvidet til helårsbeboelse, ligesom arealet er blevet tilplantet. Sagsøgerens far drænede Matr. 1 , Arup, med teglrør i 1964, hvor der på arealet blev nedlagt rør med 12 meters mellemrum. Han har i øvrigt personligt stået for udgravning af en grøft nord for Matr. 1 , Arup, ligesom han også har ført drænrørene ud til grøften. Endvidere har han også stået for vedligeholdelse af grøften ind mod naboejendommen, som ejes af C . Når det har regnet kraftigt, kan der stå vand på arealerne, men vandet forsvinder igen. Han vil tro, at han på den nordlige del af ejendommen pløjer ca. hvert 5. år. Sagsøgerens far havde i sin tid malkekvæg på arealerne, som i øvrigt også var i normal drift. Det er rigtigt, at han har foretaget en udjævning af skrænten op til vejen, der skiller sagsøgerens jord og C s jord mod syd. Dette betød, at der stod mere vand på C s jord, men der er nu her udført dræning og lagt mere jord på op mod vejen.

A har endvidere forklaret, at han i 2006 opførte en halm-ballehal på ca. 3.000 kvm, fordi han ikke ønskede, at han skulle have halmopbevaring i samme bygning, hvor han også havde ammekøer. Der er på ejendommen ca. 170 ammekøer. B , som ejer ejendommen, Matr. 2 , har til stadighed udtalt sin utilfredshed med sagsøgerens byggeri. Det var allerede i forbindelse med opførelsen af den første halmballehal, at stridighederne opstod. Den først opførte halmballehal nedbrændte i juli 2014. Inden da havde sagsøgeren fået løst et problem med tilkørsel på arealet vest for halmballehallen. Han fik på et tidspunkt byggetilladelse til opførelse af en ny halmballehal, men blev klar over, at der var gjort indsigelser mod byggeriet af naboen. Der blev som sagt opført en ny hal, som blev inddelt i 3 sektioner, men i øvrigt på den oprindelige sokkel. Eftersom hallen var sektionsinddelt af brandmæssige årsager var det nødvendigt at indrette til- og frakørselsforhold på en anden måde. Han stod derfor for afgravning af jorden i ca. halv meters dybde, hvorefter der skete befæstelse med murbrokker m.v., også i et lag på ca. en halv meter. Det var sådan, brandvæsenet ønskede pladsen indrettet. Der blev lagt et befæstelseslag i en afstand af 1,5 m fra skel ind til den vestlige nabo. Fyldet bestod af

murbrokker og knust beton. Efter en modtagen anmeldelse om mulig forurening kom Thisted Kommune på besøg på ejendommen. Det viste sig ifølge miljøafdelingen, at der ikke var noget at komme efter. Det tilkørte fyld var således hverken med plastik eller asbest. Han blev også anmeldt for at have et ulovligt oplag af to køretøjer i form af busser. Disse busser blev fjernet, og han var derfor af den formening, at han i det hele havde fået grønt lys fra kommunen til at fortsætte. Han fik således ikke noget at vide om, at vedkommende medarbejder fra kommunen ikke havde med vandløbslovgivningen at gøre.

Sagsøgeren har endvidere forklaret, at vandet fra taget på halmballehallen er ført ud i den nordlige grøft. I november 2015 blev han klar over, at der fortsat indløb klager til kommunen. **B** havde således klaget over, at der stod vand i hans garage, men sagsøger er sikker på, at dette ikke har været tilfældet. Der kan således alene stå lidt vand i **B**'s indkørsel. Ikke desto mindre blev han af Thisted Kommune pålagt at foretage en oprensning af grøfterne. Sagsøgeren syntes, at det var rimeligt, at den sydlige nabo ved navn **C** også skulle deltage i udgifterne til en oprensning. Dette var **C** imidlertid ikke indforstået med. Sagsøgeren føler sig i det hele udsat for en hetz. Der blev indledt en dialog mellem parterne, som fik besøg af kommunens medarbejder, der havde med vandløb at gøre. Sagsøger og naboen mod vest blev enige om, at der skulle ske gravning af en grøft, ligesom der også skulle lægges faskiner ud langs vejen. Han var af den opfattelse, at den omhandlede grøft skulle placeres i naboskellet. Dette kunne der imidlertid ikke opnås enighed om, bl.a. fordi parterne ikke var enige om, hvor skellet er placeret. Der blev afholdt et nyt møde, men det endte med, at sagen blev indbragt for Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som ophævede et pålæg, som var udstedt af Thisted Kommune. Der var i øvrigt i 2019/2020 etableret en kloak syd for halmballehallen med nogle forskellige forgreninger, ligesom der blev opsat nogle skelpæle af en landinspektør. Det viste sig, at skellet passer med den række af træer, som er op til naboens grund. Sagsøgeren har endvidere haft besøg af en medarbejder fra kommunens vejafdeling, som har meddelt ham, at han skulle rette lidt til ved vejen, men ellers var der ikke andre problemer. Han har ikke længere vandproblemer på sin ejendom. Det er sagsøgeren, der står for vedligeholdelse af vejen.

Parternes synspunkter

A har i sit påstandsdokument anført:

" ...

ANBRINGENDER:

TK meddelte den 13. august 2018 påbud efter Vandløbslovens § 6 om reetablering af tidligere afvandingsforhold på ejendommen **Vejnavn 1 7742 Vesløs, Matr. 1**, **Arup**.

Påbuddet, som stadfæstet af MFKN, påstås ophævet, da der ikke er påvist nogen overtrædelse af Vandløbslovens § 6, stk. 1, idet TK positivt eller ved passivitet har godkendt arbejder, der er foretaget på A's ejendom, idet der reelt ikke er tale om en netto-terrænregulering, idet TK og MFKN ikke er påvist, at A har foretaget ændring af vands naturlige afløb og idet TK ikke har dokumenteret endsige sandsynliggjort ét eneste tilfælde af afstrømning af overfladevand fra klagers ejendom, Matr. 1 . til de i påbuddet anførte naboejendomme, Matr. 2 og 3 .

Skønserklæringen støtter sagsøgers anbringender herom.

TK's godkendelse af de udførte arbejder og efterfølgende passivitet over for de udførte arbejder har den retlige virkning, at TK ikke efterfølgende kan udstedet modstridende påbud, hvorfor MFKN ikke kan stadfæste et sådant påbud.

Hverken TK eller MFKN har bevist, at der reelt er tale om en netto-terrænregulering. Den klagende nabo har tilmed over for TK oplyst, at der ikke er tale om en nettoterrænregulering, hvilket støttes af skønserklæringen i sagen.

På hvilke ejendomme og hvor på disse, der skulle være problemer, omfanget af disse problemer og karakteren heraf er ikke angivet af hverken TK eller MFKN.

Det meddelte og stadfæstede påbud bygger således alene på gisninger og udokumenterede antagelser om tidligere forhold, nuværende forhold og fremtidige forhold, uden nogen dokumentation eller beviser herfor.

TK anfører i påbudsskrivelsen p. 1, er der alene tale om, at det "vurderes" at vand fra klagers ejendom afledes til omkringliggende ejendomme og at det derfor "vurderes", at der er tale om en overtrædelse af Vandløbslovens § 6. TK bekræfter herved det manglende bevis herfor.

Endvidere "vurderes" det alene af TK, at en genetablering af terrænforholdene vil sikre opmagasinering på klagers grund af vand der ellers ville afledes fra klagers ejendom, Matr. 1 til naboejendommene, Matr. 2 og 3 . TK bekræfter herved, at der end ikke er dokumentation for, at de påbudte arbejder vil resultere i, at naboejendommene ikke vil være vandlidende.

Der er således ikke er ét eneste bevis for, at der sker afstrømning af overfladevand fra klagers ejendom, Matr. 1 til naboejendommene,

Matr. 2 og 3 og at dette i givet fald skulle være produktet af terrænregulering på klagers ejendom.

MFKN's afgørelse lider af samme bevismæssige mangler, idet MFKN i strid med officialmaksimen, alene har henholdt sig til TK's antagelser om fakta, som grundlag for afgørelsen.

MFKN er via sagsakterne fra TK tilmed i besiddelse af beviser for, at naboejendommene, Matr. 2 og 3, er vandlidende under regnvejr, mens A's ejendom, Matr. 1 samtidig fremstår aldeles tør, uden spor efter

afstrømning fra A's ejendom til de omkringliggende ejendomme. Der foreligger således beviser for fakta, som er i direkte modstrid med de fakta MFKN har lagt til grund.

Afgørelsen findes på baggrund heraf, ugyldig.

Subsidiært påstås sagen hjemvist til fornyet behandling i TK, idet MFKN og TK ikke har opfyldt objektivitetsprincippet og officialmaksimens krav om fremskaffelse og vurdering af alle relevante oplysninger i sagen.

Således ses MFKN og TK ikke at have forholdt sig til de oplysninger TK har fremskaffet vedrørende de påstået vandlidende naboejendommers manglende vedligeholdelse af grøfter og ulovlige nedlæggelse af vandløb, herunder om den manglende vedligeholdelse og ulovlige nedlæggelse er årsag til eller medvirkende årsag til, at ejendommene påstås at være vandlidende.

Endvidere har TK afvist at forholde sig til, om den påkrævede vedligeholdelse og genopretning af de ulovligt nedlagte vandløb, vil kunne afhjælpe de påståede vandproblemer, hvilket MFKN ej heller ved sin afgørelse, har tillagt betydning.

I forbindelse hermed anses MFKN ikke, at have påset overholdelse af proportionalitetsprincippet, idet de ønskede virkninger af påbuddet, kunne opnås på nemmere og billigere vis. Det skal i den forbindelse erindres, at der ikke er hverken indikationer eller beviser på, at den påståede terrænregulering de facto har haft indvirkning på eller medført gener for naboejendommene.

Der skal i den forbindelse henvises til, at der ifølge TK og selskabet Orbicon, har været en grøft mellem A's ejendom, Matr. 1 og naboejendommene.

jendommen, Matr. 2 , som – hvis lovformeligt vedligeholdt i henhold til Vandløbs-loven – ville forhindre transport af vand mellem de to ejendomme, men at der mellem de to grundejere ikke kunne opnås enighed om den præcise placering eller omkostningsfordelingen.

Idet TK tidligere har påbudt genopretning af selvsamme grøft, med den begrundelse at grøften ville afhjælpe alle vandproblemerne, skulle TK i henhold til proportionalitetsprincippet have givet begge ejere påbud om i fællesskab at genetablere den pågældende grøft og i den forbindelse træffe afgørelse om placeringen og omkostningsfordelingen.

Først efter vurdering af dette tiltags effekt på de påståede – men ikke beviste eller blot sandsynliggjorte – vandproblemer, vil TK og MFKN kunne vurdere behovet for yderligere tiltag af større intensitet.

Såvel TK og MFKN forsømmer i forbindelse med inddragelse af grøften at vurdere, om den manglende vedligeholdelse af grøften, som i realiteten har fået grøften til at forsvinde, reelt kan være årsagen til de påståede vandproblemer.

Objektivitetsprincippet og officialmaksimen fordrer, at den offentlige myndighed foretager en objektiv og uhildet vurdering af en sags oplysninger og i det omfang det er nødvendigt, indhenter yderligere oplysninger. Hverken TK eller MFKN har derfor været berettiget til, uden beviser, at lægge til grund, at der er vandproblemer, og til, uden beviser, at udnævne en ud af flere teoretiske muligheder til at være årsag til de påståede problemer.

Da TK ikke har anført, at A 's betragtninger angående grøftens afhjælpning af vandproblemerne, skulle være usaglige, og ikke har tilbagevist sin egen tidligere vurdering af grøftens potentiale for vandafledningen i området, er og bør argumentationen fortsat være saglig og relevant for sagens afgørelse og således tillægges afgørende vægt af MFKN.

---ooOoo---

Sagens kerne er, om A [herefter A] har overtrådt Vandløbslovens § 6, stk. 1.

Vandløbslovens § 6, stk. 1 har følgende ordlyd:

§ 6. Ingen må uden vandløbsmyndighedens tilladelse ændre vands naturlige afløb til anden ejendom eller hindre det naturlige afløb af vand fra højere liggende ejendomme.

Det bestrides, at A har ændret vandets naturlige afløb til sin ejendom eller til de omkringliggende ejendomme eller hindret det naturlige afløb fra højere liggende ejendomme til sin ejendom. Skønerklæringen støtter ubetinget denne opfattelse.

Til støtte for sin påstand om, at A har overtrådt den pågældende bestemmelse, har MFKN specifikt anført følgende udsagn i sine præmisser for den påklagede afgørelse. De anførte udsagn lider alle som én af den afgørende og ugyldighedsskabende mangel, at de ikke understøttes af fakta, men ligefrem modsiges af de i sagen fremlagte fakta og ydermere modsiges af de personer der tidligere har klaget:

- *“...at klager ved at have foretaget terrænhævning har hindret, at vand kan blive afledt til og opmagasineret på sin ejendom.”*
- *“Nævnet bemærker, at selvom klagers areal generelt fremstår tørrere, har klager ved opfyldning af lavningen gjort, at vandet fra de højere liggende ejendomme ikke kan forsvinde i samme hastighed som tidligere.”*
- *“Desuden vurderer nævnet, at der på arealet, hvor der er sket terræændringer, er risiko for, at vandet fra klagers ejendom kan løbe overfladisk mod naboejendommene samt ud på vejen.”*
- *“Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det ikke ud fra sagens oplysninger kan udelukkes, at klager har forbedret afledningen af vand fra Matr. 1, Arup, men på samme tid har klager hindret den direkte overfladiske afstrømning fra ejendomme, der ligger højere end klagers. Klager har ved terræændringerne således, i strid med vandløbslovens § 6, stk. 1, ændret den naturlige afstrømning fra de højere liggende arealer.”*

Vurderingen af, om der juridisk set er sket overtrædelse af den pågældende regel, kræver i sagens natur bevis for de fysiske forhold, herunder for den materielle rigtighed af ovenstående faktuelle udsagn, i form af bevis for fluid-meknikken i det relevante område både før og efter de påståede retsstridige handlinger.

TK og MFKN har imidlertid blot antaget, men på ingen måde ført bevis for, at vandets naturlige afløb til anden ejendom eller afløb fra højere liggende ejendomme er blevet hindret.

MFKN har i sit svarskrift bekræftet, at der ikke er ført bevis herfor, idet der som grundlag for stadfæstelsen alene henvises til, at det ud fra kort- og fotomateriale vurderes, at der er udført en terrænregulering på A's

Ejendom, som antages at hindre, at vand kan blive afledt til og opmagasineret på A's ejendom.

Antagelser er og bliver imidlertid ikke saglige og gyldige beviser. At tillægge antagelser nogen form får betydning ved afgørelse af en sag som nærværende, strider således klart mod undersøgelsesprincippet. Der henvises bl.a. til NMK-43-00568 og Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse nr. 19/0838 af 7. maj 2020, som bekræfter, at offentlige myndigheder er forpligtet til alene at tillægge beviselige fakta betydning i forhold til en konkret afgørelse.

MFKN har generelt og ukritisk henholdt sig til TK's afgørelse og begrundelse, hvorfor samme indsigelser gør sig gældende over for MFKN's afgørelse, som blev påberåbt over for TK's afgørelse.

Ad ændrede terræn- og afvandingsforhold – bilag 2.1 (1)

TK har som begrundelse for påbuddet henvist til **bilag 2.1 (1)**, på hvilken baggrund TK konkluderer, at afvandingsforholdene i området er ændret i væsentlig grad.

Konklusionen kan ikke tiltrædes – hverken at afvandingsforholdene er ændret eller at de er ændret væsentligt – og konklusionen hverken underbygges eller dokumenteres af de i bilaget indeholdte fotos og kort.

Lave målebordsblade og høje målebordsblade, p. 1, viser, at både den vestlige del af Matr. 1 og hele Matr. 2 er/har været lavbundsområde, hvorfor begge ejendomme er disponeret for opstigende vand eller langsom/manglende afledning af vand.

Samtidig viser målebordsbladene, at der nord og vest om Matr. 2, skal være en grøft til afvanding af denne matrikel. Denne grøft eksisterer ikke længere, hvilket dokumenterer, at grøften enten ulovligt er blevet nedlagt eller ikke er tilstrækkeligt vedligeholdt, som krævet ifølge Vandløbsloven.

Overordnet kan det vedrørende luftfotoene konkluderes, at disse intet viser om, hvorledes afstrømningen har været i området og om, hvorvidt og i hvilket omfang de enkelte ejendomme har været eller er vandlidende.

Luftfotoene underbygger således ikke TK's gisning om, at der efter terrænregulering skulle være sket en ændret afstrømning fra A's ejendom og heller ikke at naboejendommen efter terrænregulering skulle være (mere) vandlidende.

Luftfotoene fra 1954-1970 viser alene, at Matr. 2 inden for denne periode blev tilplantet og at Matr. 1 har været dyrkbar.

Luftfotoet fra 2006 viser, at A i 2006 nedlagde en drænledning langs skellet mod Matr. 2, hvilket har medført, at vand fra begge matrikler drænes til den nordlige grøft. A har således forbedret dræningstilstanden ikke blot på egen grund, men tillige på naboejendommen, idet drænledningen har aflaget vand fra såvel A's ejendom som naboejendommen, hvorved den akkumulerede vandmængde på de to ejendomme sammenlagt er blevet nedbragt.

Ved bedømmelse af de påståede terrænreguleringers påvirkning af afvandingsforholdene, skal der således sammenlignes med tilstanden før forbedringen af afvandingstilstanden i 2006. Det bemærkes her, at TK sammenligner med tilstanden i 2010 eller 2008.

Luftfoto 2008 viser, at regnvandet fra den opførte halmlade tilledes direkte til den nordlige grøft. Den potentielle regnmængde som før halmladens opførelse blev tilledt Matr. 1 på halmladens areal, belaster derved faktisk ikke Matr. 1 på nuværende tidspunkt og kan således hverken direkte eller indirekte belaste de omkringliggende ejendomme. Tværtimod har A således i 2008 yderligere forbedret afvandingsforholdene i forhold til ovenstående forbedring i 2006, idet aflednings- eller optagspotentialer er blevet forbedret tilsvarende den afledte mængde.

For så vidt angår kortet over lavninger og fyldningsgrad, angives dette af TK at være fra før halmladens opførelse. Dette fremgår ikke af kortet. Kortet angiver endvidere, at der på den vestlige del af Matr. 1 skulle være en lavning på 45-60 cm. Dette harmonerer i sig selv ikke med, at TK påbyder fjernelse af 25 centimeter fyldlag ved halmladen.

Kortet viser endvidere, at lavningen strækker sig ind over skellet mellem Matr. 1 og naboejendommen Matr. 2, hvorfor det dokumenteres, at det skyldes det naturlige terræn, såfremt der strømmer vand mellem de to ejendomme.

Lavningskortet og lavningsdybdekortet dokumenterer endvidere, at grøfterne rundt om Matr. 2 ikke er vedligeholdt eller reelt er ulovligt nedlagt. Kortene viser tydeligt grøften langs den nordlige side af Matr. 1 og viser også tydeligt, at grøften stopper ved skellet til Matr. 2. Det er således dokumenteret, at ejerne af Matr. 2 er

selvforskyldt i eventuelle vandproblemer på ejendommen, idet man ikke har vedligeholdt/opretholdt afvandingsfaciliteterne.

DTM 3-D kortene viser den bevismæssige svaghed ved denne type kort/dissee data: kortene markerer alle Matr. 2 med farven gul og til dels rød, som udtryk for en højere kote end de blå områder. Det ses imidlertid, at de områder der på Matr. 2 er markeret som højere, er sammenfaldende med såvel bygninger som træerne på ejendommen – og i særdeleshed den særligt høje række træer, der er i skellet mellem Matr. 2 og 1 (rettelig står træerne ikke i skellet, men på Matr. 2

DTM 3-D kortene viser således ikke, som påstået af TK, hvorledes jordoverfladens niveau er. Skulle dette være tilfældet, skulle der ifølge DTM 3-D kortet være et jorddige af ikke ubetydelig højde i skellet mellem Matr. 2 og 1 – dette er rent faktisk ikke tilfældet, men der er som anført ganske høje træer det pågældende sted.

DTM 3-D kortet viser endvidere, at den vestlige del af Matr. 2 ligger i samme niveau som Matr. 1, hvorfor eventuelt tilstrømmende vand til den resterende del af Matr. 2, formodes at skyldes den manglende vedligeholdelse af grøfterne, som skulle bortlede vand fra dette område. Dette stemmer med det af TK anførte om, at der skulle være problemer ved meget nedbør – modsat er det påvist at Matr. 1 er veldrænet (endda i skellet mellem de to ejendomme) og tilleder tagvand direkte til grøfterne i området.

Situationsbillederne i **bilag 2.1 (1)** viser intet af relevans for påbuddet, idet billederne faktisk ikke viser, at der skulle være problemer efter terrænregulering.

Som **bilag 3.2 (B)** fremlægges billedserie optaget af klager i forbindelse med regnvejr (billederne er fremlagt i rækkefølge, således at de viser forholdene fra øst mod vest).

Billederne viser med al tydelighed, at der ikke strømmer vand fra klagers ejendom til naboejendommene.

Tværtimod viser billederne, at der ansamler sig vand i indkørslen på Matr. 2, uden at der samtidig er vand på Matr. 1 samt at ansamlingen ikke skyldes tilstrømning fra Matr. 1

Billederne viser endvidere, at vand fra vejen, delvist render ind på marken, Matr. 3 og delvist render ned ad vejen, og derved grundet

terrænforholdene, ender ved Matr. 2 og den vestlige del af matr. nr. 3 .

Allerede i 2013 rettede ejeren af Matr. 2 henvendelse til TK om, at vand fra vejen var et problem, **bilag 3.3 (C)**.

I den forbindelse fremsendte TK vejsynskendelse af 25. maj 1992 vedrørende vejen og dens udstyr i form af grøfter, **bilag 3.4 (D)**. Heraf fremgår udtrykkeligt pkt. 3, at rabatten skal fjernes i hele vejens længde, således at vejen ikke har et lavere profil end rabatten – det for at sikre afvanding af vejen jf. beskrivelsen af den daværende tilstand af vejen i pkt. 2. Det er således forudsat, at regnvand fra vejen skal tilledes matr. nr. 3 . I den forbindelse er det tillige udtrykkeligt angivet, at grøfterne på Matr. 3 skal oprenses, og at der skal være en grøft fra vest for bak-ken og frem til skellet mellem matr. nr. 21 og 6a.

Omfanget af grøfter fremgår af notat med tilhørende kortbilag udarbejdet af TK den 8. juli 2016, **bilag 3.5 (E)**. I notatet bekræfter TK, at matr. nr. 3 skal aftage vand ikke blot fra vejen, men også fra dræn på klagers ejendom.

TK var således allerede i 2016 opmærksom på både, at der var en pligt for ejeren af Matr. 3 til at have grøfter til at aftage vandet fra vejen, at ejeren nægtede at oprense disse og at ejeren af Matr. 2 anså vandet fra vejen, som værende et åbenbart problem.

Til trods herfor, besluttede TK at sætte sagerne om påkrav om oprensning af grøfter over for ejerne af Matr. 3 og 2 i bero, idet disse havde klaget herover, **bilag 3.6 (F)**.

TK tilsidesatte herved på usagligt grundlag væsentlige fakta i sagen. I stedet for at pålægge de to ejere af Matr. 3 og 2 , som har klaget til TK over vandproblemer, at oprense egne grøfter og genoprette grøfter, som måtte være nedlagt, blev A i stedet påbudt at foretage omfattende arbejder på dennes ejendom.

Denne handlemåde – hvorved TK uden nærmere grund, friholder en part fra en åbenbar forpligtelse, som tilmed med stor sandsynlighed er årsag/medvirkende årsag til partens klager, for i stedet at pålægge en anden part en ganske byrdefuld forpligtelse – kan ikke andet end betegnes som magtfordrejning og i bedste fald særdeles usaglig!

MFKN anerkender magtfordrejningen ved stadfæstelse af TK's afgørelse og ved manglende inddragelse af de bevismæssige konsekvenser heraf. Samtidig tilsidesættes officialmaksimen.

Konklusionen i den tekstmæssige afslutning af **bilag 2.1 (1)** kan ikke anerkendes, idet TK – ganske udokumenteret og i strid med de afbillede forhold – konkluderer, at der er udlagt grus og knust beton, og at dette har resulteret i reduceret afledning af vand.

For det første fremgår det af de afbillede forhold, at der er udlagt murbrokker, hvorfor TK ligger objektivt forkert fakta til grund. For det andet gøres det gældende, at murbrokker ikke nedsætter vandaflednings- evnen, men tværtimod udgør et udmærket underlag, der tillader afdræ- ning af overfladevand.

Det bestrides i den forbindelse som værende udokumenteret af TK, at murbrokker reducerer vandafledningen, hvorfor TK også herved læg- ger urigtige og udokumenterede fakta til grund. Ved stadfæstelsen ta- ger MFKN ikke afstand fra disse fejlagtige oplysninger.

Ad vurdering af terrænændringer – bilag 2.2 (2)

Transekterne bekræfter den bevismæssige svaghed der ovenfor er på- peget vedrørende DTM dataene.

Som meget tydeligt eksempel kan henvises til transekt 2, som på pkt. 0 starter i kote 2,0, der formentlig skulle svare til 2 meter over havoverfla- den. Transektet viser over en afstand på under 25 meter, et retlinet fald til kote 1,1, svarende til et fald på 90 centimeter. Dette harmonerer på ingen måde med lavningskort og lavningsdybdekort i **bilag 1**, der angi- ver en højdeforskel på kun 30-45 centimeter, eller 50 % af det forskel transektet angiver.

En forklaring på de angivne uregelmæssigheder kan som tidligere an- ført være, at DTM-datene indeholder værdier fra bygninger og træer, der således "hæver" niveauet. Dette forklarer tillige den høje begyndel- seskote på 2 meter o.h. som ikke svarer til de øvrige oplysninger i sa- gen.

Transektene kan således ikke i sig selv tillægges bevismæssig værdi i sagen.

Idet der ikke foreligger transektdata, der viser de nuværende niveauer, siger det sig selv, at transektene ikke kan anvendes som bevis for et æn-

dret terræn - endsige som bevis for ændrede afvandringsforhold, som et transekt i sig selv ikke viser noget om.

I det omfang transekterne kan tillægges værdi, henvises til, at transekterne entydigt viser, at der i hele området fra transekt 11 til transekt 19 er fald mod nord, således at vand ledes mod grøften og drænene på nord-siden af halm-laden, og således bortledes væk fra de andre ejendomme.

Ad fyldmateriale – bilag 2.3 (3)

Hverken TK eller efterfølgende MFKN har redegjort for baggrunden for det i bilag 2.3 (3) markerede område, hvor det påbydes afrømning af minimum 25 centimeters fyldlag.

Det er således ikke dokumenteret, om og i givet fald, hvor meget fyld, der er lagt på i det markerede område.

Det bestrides allerede af disse grunde, at TK kan stille vilkår om, at der minimum fjernes 25 centimeter fyldlag på hele det markerede område. På tilsvarende baggrund, bestrides MFKN's stadfæstelse.

Vilkåret findes på denne baggrund tillige i strid med proportionalitetsprincippet, idet TK og MFKN uden dokumentation for den påståede afstrømning lægger til grund, at hele det markerede område medvirker til den påståede afstrømning til naboejendommen.

Der tages således ikke sagligt hensyn til, om en afrømning af alene en del af fyldlaget i en nærmere afgrænset afstand fra naboejendommene eller andre mindre indgribende foranstaltninger vil modvirke den påståede, udokumenterede afstrømning.

Ad luftfotos – bilag 2.4 (4)

Lave målebordsblade fra 1901-1971 viser, at hele området er markeret som værende eng.

4 cm-kortet viser, at fra 1957 anses den nordlige del af Matr. 2 ikke for værende eng, hvilket stemmer overens med, at der på luftfotoet fra 1954, ses at være sket omfattende dræning på dette areal.

På luftfotoet fra 1975 ses aftegningerne af den dræning, der i 1965 blev foretaget på Matr. 1. Videre ses på luftfotoet (ortofoto) fra 2006, at den nye dræning, der blev foretaget af Matr. 1, udgøres af 80 mm dræn gå-ende fra syd mod nord til den nordlige grøft.

Luftfotoet fra 2008 viser rørlægningen af tagvandet til grøften.

Ingen af de af TK fremlagte billeder i bilag 2.4 (4) viser, at naboejendommene er vandlidende efter eller som følge af terrænregulering på A's ejendom.

Det er således ukendt, hvad der søges dokumenteret ved det pågældende bilag. MFKN har ved stadfæstelsen ikke tillagt oplysningerne værdi til støtte for A, hvilket findes at være i strid med officialmaksimen, idet oplysningerne i bedste fald støtter A's påstand i sagen.

Ad høring – bilag 2.5 (5)

I forbindelse med høringen, fremkom A's advokat telefonisk med de i bilag 2.5 (5) anførte indsigelser.

Besvarelsen fra TK stemmer hverken overens med det nu meddelte påbud eller de af TK fremlagte oplysninger i sagen.

Således anføres det i svar nr. 1 (1-2), som svar på indsigelse om manglende bevis for afstrømning fra A's ejendom til naboejendommene, at terrænnændringen forhindrer vand i at strømme fra selve Vejnavn x og fra ejendommen Vejnavn 3 – ovenfor benævnt som Matr. 2 – til A's ejendom.

Dette svar angiver således, at problemet er, at vandet fra naboejendommene angiveligt forhindres i at strømme over på klagers ejendom.

Det skal i den forbindelse erindres, at de af TK fremlagte DTM kort angiver, at der mellem Vejnavn 3 / Matr. 2 og A's ejendom, Matr. 1 ifølge TK er et dige.

TK påstår således i høringssvaret, at overfladevandet i området strømmer op ad bakke!

Ud over at dette fænomen – overfladevand der løber op ad bakke (!) – bestrides at finde sted på A's og naboernes ejendom, findes TK ved at ændre begrundelsen for påbuddet – fra vand der løber op ad bakke, til vand der løber ned ad bakke – ikke at have foretaget korrekt høring. Ved ikke at adressere denne problemstilling, begår MFKN samme sagsbehandlingsfejl.

I svar 3, som svar på manglende bevis for, at der ikke tidligere var problemer på naboejendommene, henvises ikke til beviser herfor, men angives alene, at niveauet hos A skulle være hævet til samme niveau som vejen.

Det forhold, at TK alene anfører, at der er "risiko" for oversvømmelse af de omkringliggende arealer, og at der er "mulighed" for, at der strømmer vand fra klagers ejendom, anses som bekræftelse på, at der ikke er beviser for konkrete tilfælde af afstrømning af vand fra klagers ejendom – ellers havde disse beviser ganske givet været fremlagt.

Samme ufuldstændige og proportionalitetsstridende begrundelse henholder MFKN sig til i deres afgørelse, som derved også på dette punkt, lider af samme sagsbehandlingsfejl.

I svar 4 og 5, forsøger TK at redegøre for indholdet af DTM-kortene, men forholder sig ikke til det i spørgsmål 4, og det ovenfor under "Ad ændrede terræn- og afvandingsforhold – bilag 2.1 (1)", anførte vedrørende det faktum, at DTM-kortet viser forhøjet terræn de steder, hvor der er træer og bygninger på naboejendommene.

Alternativt skulle der være et ikke ubetydeligt dige mellem klagers ejendom og den vestlige naboejendom, som forhindrer afstrømning af vand – medmindre TK's udfordring af de fysiske love vedrørende vand, der strømmer op ad bakke, antages.

TK forsøger samtidig, at bortforklare diget med, at der blot skulle være tale om oprensning efter en grøft. TK forsøger herved at inddrage fakta i sagen, som Miljø- og Fødevarerklagenævnet i NMK-43-00689 har afvist, idet Miljø- og Fødevarerklagenævnet i afgørelsen utvetydigt afviste, at der er og har været en grøft på dette sted.

Inddragelsen af sådanne tilsidesatte fakta er ganske usaglig og viser manglende respekt for Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelser.

Såfremt TK anfægter rigtigheden af Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse, burde TK dog have taget konsekvensen heraf og udstedt påbud til begge ejere om oprensning/genetablering af denne grøft, som da angiveligt ikke er lovligt nedlagt, men som givet vis ville afhjælpe problemer med vand strømmende fra enten øst mod vest eller omvendt.

MFKN forholder sig i strid med god forvaltningsskik og officialmaksimen ikke til det åbenbare paradoks, at der på den ene side argumenteres for en tilstand som MFKN i tidligere afgørelse har underkendt som værende fakta, og på den anden side argumenteres for, at tilstanden ikke er til stede samtidig med, at der fremlægges kortmateriale, der viser tilstanden.

Såvel TK som MFKN skulle i overensstemmelse med gældende forvaltningsretlige principper have afklaret, hvilken af de påståede fakta der er gældende, idet der ikke samtidigt både kan være en grøft og et dige.

I spørgsmål 6, har A's advokat påpeget, at den nordlige grøft mellem A's grund og naboejendommen er dårligt oprenset, hvilket medfører nedsat eller direkte manglende aftræk fra de mange dræn, der beviseligt ligger på A's ejendom og tilmed ligger langs skellet mod vest og dermed dræner både A's og naboens ejendom.

TK afviser i sit svar herpå, at der skulle være aftræksproblemer. Derved forbigås, at A har dokumentation for, at der efter rensning af grøften og tilhørende brønde, ses kraftigt aftræk fra grøften. Som **bilag 3.7 (G)**, fremlægges videooptagelser af grøftens aftræk efter rensning.

At TK i perioder med lav nedbørsmængde har kunne konstatere et vandspejl i den pågældende grøft på en meter under terræn er for det første ikke overraskende, idet vandet i grøfterne dikteres af den regnmængde der tilføres fra de arealer, der drænes til grøften. Falder der ingen regn, tilledes der naturligvis heller ikke vand til grøften, som derved tørrer ud. Dette fortæller imidlertid intet om forholdene i regnvejsperioder. Derimod afkræfter TK's egen iagttagelse om, at grøfterne er stuvningspåvirkede fra Limfjorden. A har bestridt, at dette var tilfældet, idet grøfterne ligger bag en sluse og i et pumpe-laug, som holder Limfjordens vand ude og pumper regnvandet ud i Limfjorden.

Endvidere forbigår TK herved, at ejeren af Matr. 2, over for TK tidligere har fremført netop selvsamme problemstilling, som værende løsningen til de påståede vandproblemer på dennes grund. Som det fremgår af **bilag 3.8 (H)** med underbilag, angiver ejeren af Matr. 2 den 6. november 2017, at manglende aftræk fra grøfter og dræn i området medfører manglende aftræk fra dræn på A's ejendom.

De af naboen fremlagte bilag dokumenterer endvidere A's påstand om manglende oprensning af den nordlige grøft samt påstanden om, at der skal være en grøft rundt om naboens grund, Matr. 2, idet det af underbilag c fremgår, at "rød streg angiver grøfter/kanaler, der skal oprenses eller vedligeholdes".

Ved ikke at forholde sig sagligt og fagligt til disse samstemmende oplysninger, endog fra parter med modstående interesser, ses TK og MFKN ikke at have opfyldt officialmaksimen.

I svar på spørgsmål 7 forbigår TK ganske usagligt det faktum, at grøften rundt om Matr. 2 ikke er oprenset eller direkte nedlagt, hvorfor eventuelle vandproblemer er selvforskyldt.

Igen i svar 8 forbigår TK usagligt de fakta TK præsenteres for. Således tages oplysningen om udtagningen af regnvandet fra 3.000 m² ikke til efterretning og ses ikke tilladt, at indgå i TK's vurdering af sagen. Dette forhold er af MFKN ikke tillagt betydning, idet det fejlagtigt lægges til grund, at den overfladiske afstrømning fra højere liggende ejendomme er hindret. MFKN lægger herved gisninger og ikke fakta til grund, idet der ikke er dokumentation for, at den overfladiske afstrømning er forringet.

De gentagne eksempler på TK's modvilje mod fakta, der ikke støtter et påbud mod A, herunder til at efterprøve disse fakta, dokumentere naboernes påstande og afsøge alternative og mindre byrdefulde reaktioner viser, at TK uanset hvilke fakta TK blev præsenteret for, ville udstede det pågældende påbud. Afgørelsen anses således reelt truffet på forhånd. Det var A's klare forventning, at MFKN under hensyntagen til officialmaksimen og objektivitets-princippet, ville afdække sagens materielt korrekte og beviselige fakta, frem for at lade afgørelsen begrundes i gisninger og antagelser.

Ad områdets vandløb

I forbindelse med myndighedernes bevisførelse i sagen, er det relevant at bemærke, at hverken det af MFKN fremlagte **bilag B** eller **bilag D**, viser den reelle udstrækning af vandløb i området, og derfor i nærværende sammenhæng, anses for misvisende og usagligt, og i bedste fald alene bidrager til forsat forvirring om de reelle forhold.

Ingen af de i **bilag 3.8**, p. 51, markerede vandløb er angivet i de to bilag. Således fremgår hverken det syd for og langs med Vejnavn 1-3 værende vandløb/grøft eller det mellem Matr. 1 og Matr. 2 beliggende nord-syd gående vandløb/grøft.

Kortet i **bilag 3.8**, p. 51, er udarbejdet af TK i forbindelse med varsling af påbud over for ejerne af matriklerne 1, 2 og 3 om oprensning af vandløbene på/omkring deres ejendomme, og må/burde derfor anses for retvisende.

På drænkortet i **bilag 3.8**, p. 49, fra 28. august 1970, er grøften/vandløbet langs grusvejen tillige indtegnet. Grøften/vandløbets eksistens siden minimum 1970 er derfor dokumenteret.

Alene ^A foretog den krævede oprensning af det nordlige vandløb mellem dennes ejendom og Matr. 2 . Hverken ejeren af Matr. 3 eller ejeren af Matr. 2 oprensede de markerede vandløb.

Førstnævnte, ejeren af Matr. 3 C , har til TK klaget over, at der løber vand fra vejen og ned på dennes jord. Klagen er usaglig, da det fremgår af vejsynskendelsen af 25. maj 1992, **bilag 3.4**, at vandløbet langs vejen (grøften) skal aftag vand ikke blot fra vejen, men også fra vejunderført drænledning fra de opstrøms beliggende arealer af ^A 's ejendom, Matr. 1 . Manglende oprensning af dette vandløb er i sig selv såvel i strid med vejsynskendelsen som med Vandløbslovens § 35 jf. § 27, ifølge hvilke det fremgår, at vedligeholdelse af vandløb til sikring af disses vandføringsevne ikke nedsættes, påhviler bredejeren – i dette tilfælde ejeren af Matr. 3 .

Sidstnævnte, ejeren af Matr. 2 , B (50 % ejer) er som anført hovedmanden bag klagerne mod ^A . Ej heller denne har opfyldt sin vedligeholdelsesforpligtelse efter Vandløbslovens § 35 jf. § 27 til sikring af, at vandløbenes vandføringsevne ikke nedsættes. Klager fra denne om at være vandlidende, som følge af terrænreguleringer hos ^A , er således usaglige, idet vandløbene omkring dennes ejendom, ved lovpligtig og korrekt vedligehold, både ville sikre mod indstrømmende vand fra ^A 's ejendom og sikre bortledning af vand fra pågældende ejendom.

I det af TK udarbejdede besigtigelsesnotat, **bilag 5**, p. 188f, er vandløbet/grøften rund om Matr. 2 , beskrevet på følgende vis:

"Grøftesystemet omkring bevoksningen i forbindelse med Vejnavn 3 . En fordybning i terræn og har ikke en afvandingsmæssig funktion. Fordybningen er tør. Der har næppe stået vand i denne grøft. Vurderes ikke at have kontakt med afvandingsystemer der forlader matriklen."

Beskrivelsen af grøftesystemet er ikke i overensstemmelse med TKs tidligere varsling af påbud om oprensning af grøfterne, med baggrund i, at grøftesystemet eksisterer eller burde eksistere. Det burde kunne antages og forventes, at medarbejderen hos TK, der først varslede oprensning af grøftesystemet, har gjort dette på sagligt grundlag ud fra en faktisk konstatering af grøftesystemets eksistens ud fra tilgængeligt kortmateriale.

Hvorledes en anden medarbejder efterfølgende kan vurdere at der pludselig ikke eksisterer noget grøftesystem, er ubegribeligt. Under alle omstændigheder viser det den lemfældighed og tilfældighed hvormed

TK omgås "fakta", som fører til en uforudsigelig vilkårlighed i kommunens afgørelser.

Det bemærkes i den forbindelse, at grøftesystemet tydeligt ses på de af TK udarbejdede DTM 3-D kort, **bilag 2.1** og tilmed ses på det af MFKN fremlagt Høje Målebordsblad, **bilag A**, hvor grøftesystemet er markeret med blå og sort farve som en forlængelse af den øst-vestlige grøft mellem Matr. 2 og Matr. 1

MFKN burde som rekursinstans, forholde sig kritisk til kommunens vilkårlige anvendelse af "fakta" og forholde sig til egne fremlagte "fakta" og censurere disse faktuelle fejlslutninger og selvmodsigelser.

Såvel TKs som MFKNs manglende inddragelse af de to klagende naboers undladte opfyldelse af Vandløbslovens forpligtelser, som uomtvisteligt har medført nedsat vandføringsevne i de konkrete vandløb og derved nedsat vand-afledningspotentialer fra tilstødende arealer, findes generelt at være i strid med god forvaltningsskik og specifikt i strid med officialmaksimen.

Ad manglende påbud om vedligehold

Problemstillingen med den manglende oprensning og indvirkningen af de nedsatte afvandingspotentialer på problemstillingen i nærværende sag, er specifikt påtalt over for TK, idet ^A har henstillet til, at de klagende parter i overensstemmelse med TKs varsel af påbud om oprensning, blev påbudt at gennemføre den relevante oprensning.

TK har på ganske usaglig vis, med skiftende, tendentiøse og selvmodsigende argumenter, træneret og reelt afvist behandling af sagen. TKs ageren i denne forbindelse synes ikke en offentlig og ideelt set objektiv forvaltning værdig, og kan udelukkende ses som et udslag af sagsbehandlerens frustration over ^A's modstand mod blot at føje kommunens afgørelser – forkerte eller ej. I værste fald, må kommunens ageren karakteriseres som magtfordrejning.

Bilag 5 indeholder som samlet bilag, aktindsigt modtaget fra TK samt i aktindsigten ikke indeholdt korrespondance vedrørende ^A's anmodning om fremme af påbuddet om oprensning af områdets vandløb. Samlet indeholder bilaget kortmateriale udarbejdet af TK, der viser hvilke grøfter kommunen i 2016 anså det for sagligt nødvendigt at foretage oprensning/vedligehold af, kommunens informering af parterne om henlæggelse af sagen, ^A's anmodning om og begrundelse for genoptagelse af sagen samt den efterfølgende kontinuerlige problematisering og trænering af sagen fra kommunens side.

Af dette bilagsmateriale ses, at A på saglig vis orienterer kommunen om konsekvenserne af den manglende oprensning af de pågældende vandløb og den potentielle indvirkning heraf, på de af klagerne påståede – men aldrig dokumenterede – vandproblemer.

Trods TKs initiale holdning til og varsel om, at grøfterne skulle oprenses, vender TK sig efter A's henvendelse, uden grund mod egen tidligere vurdering. Pludselige gøres en af kommunen initieret, varslet påbudssag til en an-søgnings sag, hvor A skal redegøre for formålet med og nødvendigheden af oprensning.

Holdningsskiftet ses alene motiveret af, at anmodningen om fremme af varslet om oprensning nu kommer fra A og vægringen ses ikke at have støtte i fornyede fakta i sagen. Kommunen vælger ikke at undersøge, om den manglende oprensning af de pågældende vandløb/grøfter kan være årsag eller medvirkende årsag til de af klagerne påståede vandproblemer, og om oprensning af de pågældende vandløb/grøfter helt eller delvist ville kunne afhjælpe de påståede problemer. Der øves således både vold på officialprincippet i forhold til, om der reelt forekommer vandproblemer som en følge af forholdene hos A eller som følge af den manglende oprensning og på proportionalitetsprincippet i forhold til om eventuelle vandproblemer – uanset årsag – ville kunne afhjælpes på mindst indgribende vis ved oprensning af disse vandløb/grøfter.

Ad vejen som dæmning

Som det fremgår af **bilag 5**, p. 185, erklærer ejeren af Matr. 3, at hans mark ligger 1 meter under terrænet i forhold til grusvejen. I sammenhæng hermed, kræves alene 25 cm fjernet på A's ejendom, for at nå tidligere naturlige kote. Det er og burde derfor være åbenbart for TK og MFKN, at A's ejendom fluidmekanisk hverken kan eller skal aftage vand fra Matr. 3, men derimod skal aflede vand til Matr. 3 som ligger lavere i terrænet.

Det er på denne baggrund tillige klart, at grusvejen, som er en menneskeskabt konstruktion, reelt udgør en dæmning, som forhindrer vandets frie og naturlige løb fra det højere liggende Matr. 1.

Dæmningen er visuelt meget tydelig på de af TK fremlagte DTM 3-D kort, **bilag 2**, p. 11, hvorfor TK og MFKN i strid med officialmaksimen, åbenbart har undladt at inddrage dæmningens indvirkning på og betydning for de påståede vandproblemer.

I takt med "forbedring" af vejen – forstået som forøgelse af dennes kote i forhold til de omkringliggende arealer, og derved mindsning af vandpåvirkningen af vejen – er stadig større mængder vand potentielt blev inddæmmet på A's ejendom, Matr. 1

Inddæmningen har medført potentielt forøget vandophobning på selve Matr. 1, idet den naturlige afledning til lavere liggende arealer er blevet forhindret. En sådan ophobning af vand på en ejendom, som skyldes forhindring af det frie afløb fra ejendommen, kan ikke lægges ejendommen til last, såfremt vandet måtte finde afløb til andre ejendomme – eksempelvis til Matr. 2.

Vejsynskendelsen af 25. maj 1992, **bilag 3.4**, angiver i overensstemmelse hermed, at C's ejendom, Matr. 3, skal aftage vand ikke kun fra vejen, men tillige vand fra A's ejendom i form af 110 mm dræn.

Denne forståelse af vejsynskendelsen og de hydrauliske og afvandingsmæssige forhold i området, er bekræftet af TK d. 8. juli 2016, **bilag 3.5**.

Om end udtalelsen ikke kommer fra upartisk interessent, støttes ovenstående tillige af en af klagerne, idet B, allerede i 2013 klagede til TK over, at angiveligt sløjfede regnvandsdræn skulle have ledet vand fra vejen ned til en regnvandsgrøft, **bilag 3.3**. Omtalte regnvandsdræn og regnvandsgrøft, er de i vejsynskendelsen angivne 110 mm dræn og grøften på C's Matr. 3.

Det kan derfor lægges til grund, at uden vejen og denne dæmningsudformning, ville vand som enten i form af nedbør eller tilløb fra højere liggende ejendomme, ville lande på Matr. 1, frit kunne løbe til den lavere liggende Matr. 3.

Man må derfor tillige kunne antage, at A uden dæmningen ikke ville have været nødsaget til at foretage forbedring af kørselsforholdene ved bundsikring.

Ad faktuelle forhold vedrørende Matr. 2 – Vejnavn 3

Som tidligere anført, er ejeren af Vejnavn 3, B, hovedmanden bag klagerne mod A – Klagerne omfatter ikke blot klager vedrørende på påståede vandforhold, men tillige klager om alt fra rotter til gentagne

klager over manglende overholdelse af brandsikkerhed – alle klager som er blevet tilbagevist fra kommune og brandmyndigheder.

Det er ikke ganske klart, hvad B har klaget over i forhold til de påståede vandproblemer.

Det forekommer dog oplagt, at der alene kan være tale om to scenarier: enten at vand fra A's ejendom, Matr. 1, er løbet ind til B, Matr. 2, eller det principielt modsatte, at regnvand ikke kan løbe væk Matr. 2 til Matr. 1, og derfor forbliver på Matr. 2.

MFKN begrundet helt overvejende afgørelsen med, at arbejderne på Matr. 1 skulle have medført, at vand ikke kan ledes til Matr. 1, og argumenterer således ud fra scenarie nr. 2, hvor regnvand der falder på Matr. 2, angiveligt ikke kan løbe af til Matr. 1.

Såfremt dette skulle være tilfældet, findes det besynderligt, at TK ved besigtigelse af grøftesystemet rundt om ejendommen jf. herved ovenfor under pkt. "Ad områdets vandløb" fandt at dette ikke var påvirket af vand. Dette er såvel besynderligt som hydraulisk uforklarligt, al den stund, at grøftesystemet ligger i lavere kote end resten af Matr. 2 hvorfor opstuvet vand helt naturligt ville løbe ned i grøftesystemerne.

Som bilag 6, fremlægges telefonnotat af 15. juni 2018. Heraf fremgår, at B mener at A skal bære anslæggelsen af grøft mellem Matr. 2 og Matr. 1 da A skal forhindre vand i at strømme fra Matr. 1 ind til Matr. 2. Derved bekræfter B – i direkte modstrid med MFKNs præmisser og "saglige" grundlag for afgørelsen – at der ikke eksisterer problemer i form af, at vand ikke kan løbe fra Matr. 2 til Matr. 1.

MFKNs afgørelse bygger således på klart urigtige antagelser om de faktuelle forhold og problemstillinger og er alene af den grund ugyldig.

Skulle afgørelsen i stedet være skjult motiveret af scenarie 1 – tilstrømning af vand fra Matr. 1 til Matr. 2 – vil afgørelsen tillige stride mod de aktuelle og beviselige forhold i marken.

Det kan således konstateres, som uddybet nedenfor i afsnittet "Ad tilladelse til forbedring af kørselsforhold ved bundsikring", at TK i allerede i 2015 konstaterede, at der mellem bundsikringen og skellet mellem de to ejendomme, var holdt en afstand på 1 meter.

Såfremt der ved bundsikringen er sket en generel forøgelse af koten på Matr. 1 med de af TK påståede minimum 25 cm – hvilket dog bestri-

des – medfører friholdelsen af 1 meter til skellet, at der herved er skabt en grøft eller reelt et forsinkelsesbassin på 1 meter x 25 cm langs på A's side af skellet.

Tilstrømning af vand eller blot risiko herfor, fra Matr. 1 til Matr. 2, vil derfor forudsætte, at grøft/forsinkelsesbassin, forinden skulle fyldes med vand.

Reelt ville vandstanden skulle overstige forsinkelsesbassinets umiddelbare dybde på 25 cm, idet forsinkelsesbassinets på siden mod Matr. 2, er højere end 25 cm.

Dette fremgår – såfremt retvisende – af de af TK udarbejdede transekt, **bilag 2.2**. Heraf fremgår, at koterne før den påståede terrænregulering i 2015, var mellem 1,5-1,8 langs skellet, inde på Matr. 2. Fra disse koter, faldt koterne til kote 1,1 på den anden side af skellet – inde på Matr. 1

Som anført over for TK, viser transektene således, at der reelt er et dige mellem Matr. 1 og Matr. 2, med en højde på 40-70 cm.

På baggrund heraf kan det konkluderes, at forsinkelsesbassinets – som erindres at være verificeret af TK – mellem det bundsikrede område på Matr. 1 og diget på Matr. 2, var på 1 meter x 40-70 cm!

Det vurderes ganske usandsynligt, at nedbør på Matr. 1 eller tilstrømmende vand, under ikke-ekstraordinære omstændigheder, har eller vil kunne fylde forsinkelsesbassinets og derved udgøre en risiko for tilstrømning af vand fra Matr. 1 til Matr. 2

Det gøres endvidere gældende, at der på ingen måde er ført bevis for, at en sådan hændelse har fundet sted eller at der er risiko for, at en sådan hændelse vil kunne finde sted under ikke-ekstraordinære omstændigheder.

Der henvises i den forbindelse til det i sagen fremlagtes omfattende billed- og videomateriale, der i ikke ét eneste tilfælde blot indikerer, at vand flyder fra Matr. 1 til Matr. 2

B påstand herom, må på den baggrund anses som et falsum og såvel TKs som MFKNs gisninger herom, må betegnes som faktisk uunderbyggede og yderst hypotetiske.

Ved hypotetiske, tangerende usandsynlige risici, findes proportionalitetsprincippet særligt at være relevant og forhindre helt urimelige, usaglige og unødvendige afværgeforanstaltninger.

Til yderligere dokumentation, fremlægges yderligere billedmateriale fra området, det viser, at regnvand forbliver på Matr. 1, at forsinkelsesbassinet ikke overfyldes med vand, og at B ejendom ikke er vandlidende som følge af vand fra A's ejendom. **Bilag 7**, billeder fra 26. februar 2020, og **bilag 8**, billeder fra 29. juli 2020.

Som yderligere dokumentation fremlægges endvidere skråfoto af ejendommene, der viser, at Matr. 3 er lavere beliggende end såvel Matr. 2 som Matr. 1 **bilag 9**, højdekurvekort, der understøtter oplysningerne i bilag 9, **bilag 10**, samt luftfoto fra 1954 der meget tydeligt viser, at der var en ikke lille grøft/vandløb rund om Matr. 2, **bilag 11**.

Endelig fremlægges som **bilag 12**, kortmateriale der tilbageviser indholdet af de af TK og MFKN påberåbte bilag B og bilag 2.1, idet det af **bilag 12** kan konstateres, at Matr. 1 ikke er lavere beliggende end de omkringliggende områder, som ifølge **bilag 12** først vil blive oversvømmet i tilfælde af stigende havvand. Såfremt Matr. 1 generelt var lavere beliggende end de omkringliggende områder, ville denne matrikel blive oversvømmet tidligere end de øvrige som følge af vandets opstigning gennem kanaler og vandløb i området.

Ad tilladelse til forbedring af kørselsforhold ved bundsikring

TK og MFKN har gjort gældende, at A har udført de omtalte forbedringer af kørselsforholdene uden forudgående eller efterfølgende tilladelse, hvorfor forbedringerne påstås i strid med Vandløbslovens § 6, stk. 1.

Det forholder sig imidlertid således, at TK allerede i august 2015, var bekendt med såvel omfanget af, materialerne anvendt og udførelsen af den pågældende bundsikring. Således fremgår det af **bilag 13**, at medarbejderen D, fra Plan- og Miljøafdelingen, ved ikke blot 1, men hele 2 tilsyn hhv. 12. august 2015 og 26. august 2015, observerede de anførte forhold.

Ikke nok med, at der er foretaget registrering af de pågældende arbejder, er der tilmed foretaget vejledning af A om gældende regler i forbindelse med de pågældende arbejder.

En så omfattende registrering af de pågældende forhold uden påtale, udgør i sig selv en stiltiende godkendelse heraf.

Idet TK tilmed vejleder om arbejdets udførelse i forbindelse med registreringen, har kommunen positivt over for ^A tilkendegivet, at arbejderne var tilladelige og korrekt udført.

Det skal derfor lægges til grund, at TK har givet tilladelse til de pågældende arbejder.

TKs tilladelse af de udførte arbejder er tilmed blevet bekræftet over for ^B. Således fremgår det af **bilag 14**, at ^D den 18. august 2015 og 24. august 2015 også over for ^B bekræfter, at de udførte bundsikringsarbejder er tilladte.

^A har på baggrund af TKs ageren – hvad enten denne karakteriseres som en positiv godkendelse af arbejderne eller passivitet i forhold til indgreb over for arbejderne – under alle omstændigheder, i forbindelse med og umiddelbart efter udførelsen af arbejderne, blevet bibragt den klare forståelse, at arbejderne var tilladte.

Det kan henses hertil lægges til grund, at ^A ikke har været i ond tro i forbindelse med udførelse af og afslutning af de pågældende arbejder.

Ligeledes kan det lægges til grund, at TK har været fuldt ud bekendt med arbejdernes omfang.

Såvel forventningsprincippet som passivitetsgrundsætningen medfører derfor under alle omstændigheder, at de af ^A udførte arbejder ikke efterfølgende kan anses for ulovlige.

Ad skønserklæring

Skønserklæringen med tilhørende datarapport, findes ubetinget at støtte sagsøgers påstand og anbringender i sagen.

Ad vej-areal

Skønsmanden angiver i datarapporten, at boring G1-G3 viser, at der fra overfladen af vejen til 1 meter under terræn (m.u.t.) er tale om fyldmateriale. Fyldmateriale er pr. definition af mennesker anbragt materiale.

I niveauet 1-2 m.u.t. er der truffet aflejringer af marint-postglacialt sand i boring G2-G3 og marint ler i boring G1. Idet der er tale om aflejringer, er der pr. definition tale om materiale som ikke er anbragt af mennesker.

Med korrektion for lagtykkelsen, jf. skønsmandens besvarelse af spørgsmål 1, kan således konkluderes, at de øverste ca. 70 cm af vejen, udgør et menneskeskabt dige/dæmning, som forhindrer vandets frie og naturlige løb fra de højere liggende arealer på sagsøgers ejendom, Matr. 1 , til Matr. 3

Vejens hindring af vandets frie og naturlige løb, samt potentielle årsag til afstrømning af vand til Matr. 2 i tilfælde af større nedbørshændelser, bekræftes ved skønsmandens svar på spørgsmål 2. Det konkluderes heri ganske tydeligt, at:

"Uden vejen og dens forhøjning ville en del af vandet fra nedbøren skønsmæssigt løbe mod sydvest og ind over "vejområdet" og ind på Matr. 3 ."

Eventuel ophobningen af vand på sagsøgers ejendom, skyldes således bl.a. det menneskeskabte forhold på tilstødende arealer i form af vejen/diget. Dette menneskeskabte forhold i form af skabelse af et dige, er ikke foretaget i sagsøgers interesse eller på sagsøgers ejendom.

Vejen, der har karakter af og faktisk virker som et dige, er anlagt på Matr. 3 , der ikke tilhører sagsøger. Diget og vejen er ikke anlagt i sagsøgers interesse, men derimod i bl.a. den klagende nabos (B) interesse i at kunne køre frem til dennes ejendom, Matr. 2 , på stabilt underlag.

Såfremt der påføres ejendomme ulemper, som følge af sagsøgers berettigede modforanstaltninger mod op-stuvning af vand afstedkommet af vejens karakter som dige, må vejen reduceres til en højde, i overensstemmelse med de oprindelige forhold. Derved vil sagsøger ikke være nødsaget til at foretage modforanstaltninger. Særligt må dette gøre sig gældende i et tilfælde som nærværende, hvor den ejendom som påstår sig plaget af vand, tillige har ene eller primær interesse i vejen.

Ad skel mellem Matr. 1 og Matr. 2

Skønsmanden konstaterer ved svar på spørgsmål 3, at der i det vestlige skel mellem sagsøgers ejendom, Matr. 1 og B s ejendom, Matr. 2 , er et menneskeskabt dige.

Diget vurderes at være menneskeskabt, idet de øverste 60-75 cm udgøres af fyldmateriale. Ud fra kortundersøgelser vurderer skønsmanden, at diget er skabt i perioden 1945-1954.

Der konstateres ikke nogen grøft mellem de to ejendomme det pågældende sted.

På baggrund af besvarelsen af spørgsmål 3, kan det udledes, at de oprindelige koter på "dige-arealet" har været højere end de oprindelige koter på "vej-arealet". Samtidig kan det konstateres, at de oprindelige koter på "dige-arealet" er lavere end de generelle koter på Matr. 1 i det område, det ikke er omfattet af påbuddet, samt at disse koter også er højere end de oprindelige koter på "vej-arealet".

Det kan således konkluderes, at koterne på sagsøgers ejendom, Matr. 1, generelt er højere end såvel de oprindelige koter på "dige-arealet" som på de oprindelige koter på "vej-arealet". Dermed har vandets naturlige og frie løb, været fra sagsøgers Matr. 1 mod vest til Matr. 2 og mod sydvest mod Matr. 3

Sagsøgers ejendom har således aldrig, som uden faktisk underbygning påstået af Thisted Kommune og stadfæstet af Miljø- og Fødevareklagenævnet, været eller fungeret som områdets "forsinkelses- og

nedsivningsbassin" – eller med Thisted Kommunes lidet videnskabelige, men dog beskrivende, formulering: "et badekar".

"Badekarrets" sider er skabt ved anlæggelsen af og den vedvarende forhøjelse af vejen, som i dag danner et dige, og ved anlæggelsen af diget mellem Matr. 2 og Matr. 1 i perioden 1945-1954. Før disse menneskeskabte anlæg, var der fri og naturligt afløb fra Matr. 1 mod vest og sydvest.

Dette bekræftes uforbeholdent af skønsmandens besvarelse af spørgsmål 4, hvori det angives, at diget ligger på tværs af den naturgivne strømningsretning i området, hvorfor diget er årsag til opstuvning af vand på Matr. 1 – vand som ellers ville afstrømme naturligt til Matr. 2

Skønsmandens besvarelse bekræfter derved flere væsentlige og afgørende mangler ved Thisted Kommune og Miljø- og Fødevareklagenævnets sagsbehandling:

1. At det urigtigt og uden faktisk dokumentation, er lagt til grund ved myndighedernes sagshandling, at vandets naturlige og frie løb var i retning fra de omkringliggende ejendomme til sagsøgers ejendom, Matr. 1

Det er nu, som hele tiden påstået af sagsøger, dokumenteret, at vandets naturlige og frie løb grundlæggende er og skal være fra sagsøgers ejendom, Matr. 1 mod de omkringliggende ejendomme.

Det er samtidig – ikke overraskende – bevist, at vandet i området ikke løber op ad bakke, men følger samme naturlove som i resten af landet.

Den manglende undersøgelse af netop dette forhold, som er kernen i sagens faktuelle oplysning og dermed den retlige vurdering af sagen, er udtryk for en eklatant tilsidesættelse af myndighedernes undersøgelses- og oplysningspligt og dermed en helt uacceptabel tilsidesættelse af officialmaksimen.

2. At der faktisk er lagt urigtige oplysninger til grund for sagsbehandlingen, i form af oplysningen fra Orbicon om tilstedeværelsen af en grøft i skellet mellem de to ejendomme. Denne oplysning er til steds bestridt af sagsøger overfor myndighederne, som til trods herfor, i strid med officialmaksimen, ikke har efterprøvet det mildest talt bevismæssigt svage og upræcise datagrundlag fra Orbicon.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviste i NMK-43-00689 at der er og har været en grøft på dette sted. Til trods for dette lægger Thisted Kommune til grund, at diget mellem de to ejendomme, skyldes oprensingsmateriale fra en grøft mellem de to ejendomme. Miljø- og Fødevareklagenævnet tager ikke afstand fra dennes selvmodsigende påstand, og tillægger derved usagligt den fejlagtige oplysning vægt i sagen.

Denne urigtige antagelse om grøftens eksistens og digets bestanddele og anlæggelse, bør herefter endegyldigt accepteres af myndighederne som et falsum.

3. At afstrømning af vand fra sagsøgers ejendom, Matr. 1 til Matr. 2, forhindres af det mellem de to ejendomme anlagte dige. Idet diget ikke er anlagt af sagsøger, må diget uretmæssigt være anlagt af ejeren af Matr. 2

I strid med officialmaksimen har såvel Thisted Kommune som Miljø- og Fødevareklagenævnet undladt at efterprøve sagsøgers oplysning om digets tilstedeværelse samt undladt at inddrage digets faktuelle tilstedeværelse i vurderingen af de fluidmekaniske processer i området og digets påvirkning heraf.

Med skønsmandens besvarelse bekræftes tillige, at der ikke skabes en ny tilstand af "naturligt afløb" for vand, blot fordi der opføres diger og

dæmninger. Vandets naturlige vej, vil blot blive omdirigeret ved sådanne foranstaltninger.

Medmindre disse foranstaltninger til omdirigering er godkendt eller på anden vis hjemlet, eksempelvis gennem aftale, skal disse ikke accepteres af og begrænse højereliggende ejendommers ret til afledning af vand fra deres ejendomme i henhold til vandets naturlige afløb.

Modforanstaltninger fra højere liggende ejendomme mod andre ejendommers begrænsninger af vandets frie og uhindrede naturlige afløb, hvorved virkning af eller det oprindelige afløb i sig selv genoprettes, vil således ikke juridisk eller faktisk udgøre en ændring af det naturlige afløb.

Således vil sagsøgers modforanstaltninger mod nuværende eller tidligere ejers anlæg af dige mellem Matr. 1 og Matr. 2, hvis anlæg alene har haft det formål at hindre vandets naturlige løb fra Matr. 1 til Matr. 2, ikke udgøre en overtrædelse af Vandløbslovens bestemmelser.

Ad grøfter

På baggrund af skønsmandens besvarelse af spørgsmål 5, 6 og 7 må det konkluderes, at de grøfter der er i området omkring og på de omhandlede ejendomme, generelt leder eller har til formål at lede vand i retning fra sagsøgers ejendom, Matr. 1, og fra Matr. 2, mod nord/vest ud mod Østerild Fjord.

Idet grøften i den vestlige del af Matr. 2, konstateres værende tør, må det konkluderes, at Matr. 2 ikke er vandlidende, alternativt, at grøften ikke er vedligeholdt i et omfang, der sikrer at denne aftager vand i nødvendigt omfang.

Dette er i overensstemmelse med det faktum, at ejeren af Matr. 2 ikke på noget tidspunkt har kunnet fremvise dokumentation for sin påstand om at være vandlidende som følge af vand fra sagsøgers ejendom. Endnu ikke over 3 år efter Thisted Kommunes meddelelse af påbuddet, har det trods sagsøgers opfordringer hertil, været muligt for klageren, Thisted Kommune eller Miljø- og Fødevarerklagenævnet at fremskaffe hverken billeder eller videomateriale der underbygger klagers påstand.

Modsat har sagsøger fremlagt utallige billeder der dokumenterer, at der ikke flyder vand fra Matr. 1 til Matr. 2

Thisted Kommune og Miljø- og Fødevarerklagenævnet har også for så vidt dette forhold, forsømt sin pligt til håndhævelse af officialmaksimen, idet klagerens manglende bevis for sin påstand om at være vandlidende, ikke har været af interesse for prøvelse fra myndighedernes side. Disse har blot uprøvet lagt klagerens udokumenterede påstand til grund.

Skønsmandens beskrivelse af den anførte grøft og grøften langs grusvejen på Matr. 3, som værende tørlagte og med en fysisk fremtræden som blotte fordybninger i markerne, bevidner om, at grøfterne ikke er blevet vedligeholdt i fornødent omfang. Grøfterne er af ejerne ladet gro til.

Berettigelsen af sagsøgerens anmodning til Thisted Kommune om pålæg til ejerne af grøfterne om oprensning og vedligehold af grøfterne, findes derfor ikke blot velbegrundet men tillige udtryk for rettidig omhu til sikring mod vandproblemer afstedkommet af utilstrækkeligt vedligeholdte grøfter.

Thisted Kommunes afslag på sagsbehandling af denne anmodning, skrigger derved til himlen som udtryk for magtfordrejning og usaglig sagsbehandling, da man ikke kan andet end efterlades med det klare indtryk, at Thisted Kommune ikke har interesse i af finde andre løsninger, end den løsning der følger af påbuddet om fjernelse af fyld på sagsøgers ejendom.

Ved den blotte stadfæstelse af påbuddet, begår Miljø- og Fødevarerklagenævnet samme fejl.

Skønsmanden anfører endeligt vedrørende grøfter, at det må vurderes som en foranstaltning med forbedrende indvirkning på afvandingen af såvel sagsøgers Matr. 1 som Matr. 2 langs skellet, såfremt der anlægges en grøft i skellet.

Anlæggelse af en grøft i skellet vil alt andet lige være en omkostningsmæssig og anvendelsesmæssige betydeligt mindre indgribende foranstaltning for såvel sagsøger som ejeren af Matr. 2, end fjernelse af fyldmateriale på sagsøgers ejendom.

Da skønsmanden ikke har omtalt kapacitetsproblemer for så vidt angår afvanding til og videre fra de nordlige grøfter mod Østerild Fjord, vil et anlæg af en grøft i skellet således formentlig bedre sikre afvanding af ejendommene end fjernelse af fyldmateriale på sagsøges ejendom.

Proportionalitetsprincippet fordrer derfor under alle omstændigheder, at der maksimalt var stillet krav om afhjælpning gennem anlæg af grøft. Dette er som anført tidligere af sagsøger, i fuld overensstemmelse med Thisted Kommunes egen vurdering af tilstrækkelige tiltag, som alene blev frafaldet, da det erfarede, at ejeren af Matr. 2 derved ville skulle deltage i betalingen heraf og skulle acceptere anlæg af grøften i skel.

Ad permeabilitet

På baggrund af skønsmandens besvarelse af spørgsmålene vedrørende permeabilitet kan det lægges til grund, at erstatningen af muld med fyldmateriale alene for så vidt angår 50 % af området i forhold til skel-linjen mellem sagsøgers ejendom, Matr. 1 og Matr. 2, har betydet en reel nedsættelse af nedsivningspotentialt.

Årsagen hertil skyldes, at der i borerne G1 og B6 er konstateret marint ler, som har en lavere permeabilitet end det fyldmateriale der er anvendt til erstatning af muldjorden på sagsøgers ejendom.

Hertil kommer, at der i øvrigt generelt er fundet silt med en permeabilitet ned til samme niveau som det anvendte fyldmateriale.

Ændring af permeabiliteten i de øvre jordlag er således uden betydning, såfremt de lavere jordlag har tilsvarende eller lavere permeabilitet.

Det kan således ikke ud fra skønsmandens besvarelse lægges til grund, at nedsivningen generelt er forværret, hvorfor den naturlige afstrømning ikke er dokumenteret ændret. Dettets skal tillige ses i forhold til det faktum, at nedbørspotentialt fra de 3.000 m² halmladen udgør, ikke tilføres området, men i stedet føres direkte til den nordlige grøft. Nedbørspotentialt herfra belaster således ikke nedsivningspotentialt, men har tværtimod forbedret dette.

..."

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i sit påstandsdokument anført:

" ...

3. ANBRINGENDER

3.1 Overordnede anbringender

Til støtte for den nedlagte påstand om frifindelse gøres det overordnet gældende, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 11. april 2019 er lovlig og gyldig. Afgørelsen er ikke truffet på et mangelfuldt eller fejlagtigt grundlag, og den er ikke behæftet med mangler, som medfører, at afgørelsen er ugyldig.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har med rette stadfæstet Thisted Kommunes afgørelse af 13. august 2018 om retablering af tidligere afvandsforhold på Matr. 1 Arup, beliggende Vejnavn 4, 7742 Vesløs i Thisted Kommune.

Efter vandløbslovens § 6, stk. 1, må ingen uden vandløbsmyndighedens tilladelse ændre vands naturlige afløb til anden ejendom eller hindre det naturlige afløb af vand fra højereliggende ejendomme.

Det følger af vandløbslovens § 54, stk. 1, at såfremt vandløb beskadiges, eller der foretages foranstaltninger i strid med loven, kan vandløbsmyndigheden (her Thisted Kommune) meddele påbud om genoprettelse af den tidligere tilstand. Vandløbsmyndigheden kan endvidere meddele påbud om udførelse af manglende vedligeholdelsesarbejder.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har med rette lagt til grund, at Thisted Kommune entydigt har kunnet konkludere, at sagsøgerens ejendom før påfyldning lå lavere end nabomatriklerne, Matr. 3 og 2, Arup. Nævnet har endvidere med rette lagt til grund, at sagsøgeren ved at have foretaget terrænhævning har hindret, at vand kan blive afledt til og opmagasineret på sagsøgerens ejendom.

Det er således indgået i nævnets sagsbehandling, at det omhandlede areal på Matr. 1 fremgår med signaturen eng på både de høje målebordsblade (1842-1899) og de lave målebordsblade (1928-1940)¹ (bilag A). Endvidere fremgår arealet af de høje målebordsblade med baggrundsfarven grøn, mens arealet af de lave målebordsblade fremgår med en mindre sø, hvilket indikerer, at ejendommen ligger lavere end nabomatriklerne 2 og 3.

Det er desuden indgået i nævnets sagsbehandling, at det omhandlede areal i MiljøGis under klimatilpasningsplaner (bilag B) er markeret med en lavning, og at denne ligger lavere end naboernes matrikler, ligesom det fremgår af en række billeder fra området (bilag C), at det omhandlede areal nu er i samme højde som vejen, Vejnavn 1-3.

I nævnets sagsbehandling er endvidere indgået dokumentbeviserne tilvejebragt i forbindelse med Thisted Kommunes afgørelse af 13. august

2018 (bilag E), herunder luftfotos fra perioden 1954-2016, DTM (digitale terrænmodeller), fotos fra området før og efter etablering af halmhallen og en figur over jordens hydrauliske ledningsevne i området (side 5-22), oversigtskort med transekt-angivelser på målte terrænforhold og flere billeder fra området (side 23-36), oversigtskort, høje og lave målebordsblade, 4 cm-kort, luftfotos og ortofotos (side 37-60).

Miljø- og Fødevareklagenævnet har således truffet afgørelse på et fuldt oplyst grundlag.

Miljø- og Fødevareklagenævnet henviser desuden til Thisted Kommunes bemærkninger af 30. september 2020 til sagsøgerens replik (bilag F) og de heri indeholdte bemærkninger, kortbilag, fotos mv.

3.2 Det gennemførte syn og skøn

Det gennemførte syn og skøn bekræfter efter nævnets opfattelse, at sagsøgeren har ændret ejendommens afvandingsforhold i strid med vandløbslovens § 6, stk. 1.

Rammen for det gennemførte syn og skøn var *"fastlæggelse af de jordbundsmæssige, kotemæssige og afvandingsmæssige forhold på og omkring [sagsøgerens] ejendom samt jordbundsforholdenes og de kotemæssige forholds betydning for overfladevandets bevægelse på og igennem jordlagene."* Det gennemførte syn og skøn omhandlede således ikke, om der på sagsøgerens ejendom er sket en terrænhævning.

Om terrænhævningsens betydning for afvandingsforholdene og afledning af regnvand anfører skønsmanden bl.a. i sine svar på hhv. spørgsmål IA og IB:

"Det udlagte grus og mulige byggeaffald vil dog ved kørsel skabe en markant mindre permeabel belægning, som vil medføre at en større mængde nedbør vil samle sig i lavningsområdet ned mod overgangen til Matr. 2 ." (understreget her)

"Grusbelægningen hvor den er til stede, byggeaffald samt evt. fastkørt tørt muld vil grundet den tætte sammenpakning give en lavere permeabilitet i terrænniveau og dermed reducere de nedbørsmængder der kan nedsiøve, samt forøge de mængder som vil afstrømme til lavereliggende områder."

Svarene på spørgsmål IA og IB skal sammenholdes med skønsmandens besvarelse af spørgsmål 2 om de naturlige strømningsforhold:

"Ved større nedbørshændelser vil vandet bag halmaden stige op på grunden ¹ og der vil ske overflade afstrømning fra ¹ til/mod ² grundet terrænforholdene. Med vejens lidt højere terrænkote vil det føre overfladevandet mod nord-vest langs med vejen. Uden vejen og dens forhøjning ville en del af vandet fra nedbøren skønsmæssigt løbe mod sydvest og ind over "vejområdet" og ind på Matr. 3   " (understreget her)

Det bemærkes, at Matr. 3 er naboejendommen, beliggende syd for sagsøgerens ejendom, og at Matr. 2 er naboejendommen, beliggende vest for sagsøgerens ejendom.

Det følger således af skønsmændens besvarelse, at terrænhævningen medfører, at en større mængde nedbør (sammenholdt med før terrænhævningen) vil samle sig i lavningsområdet ned mod overgangen til Matr. 2, og at der herfra vil ske overfladeafstrømning til Matr. 2. Samme konklusion følger i øvrigt af besvarelsen af spørgsmål 4.

Skønsmændens bemærkning vedrørende en situation *uden* vejen (dvs. Vejnavn x) hænger sammen med skønsmændens svar på spørgsmål 1 om koterne for det oprindelige jordlag, hvor vejen er placeret. Af skønsmændens svar på spørgsmål 1 kan det udledes, at naboejendommen mod syd, Matr. 3, er beliggende mellem 3 og 29 cm højere end vejens oprindelige terrænkote². Det følger dog også af svaret, at *uden vejen* ville alene en del af vandet i forbindelse med en større nedbørshændelse løbe mod sydvest og ind mod Matr. 3.

Placeringen af vejen ændrer imidlertid ikke ved, at sagsøgeren har ændret afvandingsforholdene på sin ejendom i strid med vandløbslovens § 6, stk. 1. Dette følger også af skønsmændens svar på spørgsmål 8, hvor skønsmændene anfører, at "*der selv under moderate nedbør vil ske en forøget afstrømning til lavereliggende områder*", og at "*moderate til større nedbørmængder formentlig ikke vil kunne sive ned i takt med at nedbøren falder, men vil strømme af til lavereliggende områder.*" Der henvises desuden til bilag F, side 4-6, som indeholder modeller for skybrudsscenerier, der viser, at terrænhævningen har haft betydning for overfladeafstrømningen.

Til sagsøgerens bemærkninger til de enkelte dele af skønserklæringen har nævnet følgende bemærkninger:

3.2.1 *Ad vejarealet* Vejnavn x

Til det anførte om vejarealet, sagsøgerens processkrift 1, side 1-2, bemærkes, at det ikke er korrekt, at de øverste 70 cm af vejen udgør et menneskeskabt dige/dæmning. Forskellen mellem den oprindelige ter-

rænkote, der hvor vejen ligger nu, og terrænkoterne på naboejendommen mod syd, Matr. 3, er mellem 3 og 29 cm, hvor Matr. 3 ligger højest.

Som anført ovenfor, er det desuden uden betydning for nærværende sag, at vejen muligvis begrænser afledning af vand ind på Matr. 3 idet sagsøgeren under alle omstændigheder ikke er berettiget til at ændre afvandingsforholdene på sin ejendom.

Det er i øvrigt ikke klart for Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvorfor sagsøgeren i processkriftet anfører, at vejen "ikke [er] anlagt i sagsøgers interesse". Det er nævnets klare opfattelse, at vejen benyttes af sagsøgeren som adgangsvej til halmladen.

3.2.2 *Ad skellet mellem Matr. 1 og Matr. 2*

I processkrift 1, side 2-3, konkluderer sagsøgeren på baggrund af skønsmandens besvarelse af spørgsmål 3, "at koterne på sagsøgers ejendom, Matr. 1 generelt er højere end såvel de oprindelige koter på "digearealet" som på de oprindelige koter på "vej-arealeet." Dermed har vandets naturlige og frie løb, været fra sagsøgers Matr. 1 mod vest til Matr. 2 og mod syd-vest mod Matr. 3."

Denne konklusion, som bestrides, og som ikke følger af skønsmandens besvarelse, fører efterfølgende til en række fejlslutninger i det omhandlede afsnit i processkriftet, som derfor også bestrides.

Koterne på den omhandlede del af sagsøgerens ejendom (den vestlige del) har været målbart lavere end koten på de omkringliggende ejendomme, og det af sagsøgeren anførte er således ikke korrekt. Der henvises til kortmaterialet i bilag E, side 9-12, hvoraf det fremgår, at den vestlige del af sagsøgerens ejendom (før terrænreguleringen) var en lavning.

3.2.3 *Ad grøfter*

I processkrift 1, side 3-4, konkluderer sagsøgeren på baggrund af besvarelsen af spørgsmål 5, 6 og 7, "at Matr. 2 ikke er vandlidende, alternativt, at grøften [i den vestlige del af Matr. 2] ikke er vedligeholdt i et omfang, der sikrer at denne aftager vand i nødvendigt omfang."

En sådan konklusion kan imidlertid ikke udledes af besvarelsen, og sagsøgerens følgende anbringender om magtfordrejning, usaglig sagsbehandling og manglende sagsoplysning er således også ubegrundede.

Det bemærkes dog, at skønsmanden i sit svar på spørgsmål 7 anfører, at det skønnes korrekt, *"at etablering/ genetablering af en grøft eller dræn i eller langs skellet [mellem Matr. 1 og 2] vil bedre afvandingen på den nordlige del af Matr. 1 og på 2 i området langs med det aktuelle skel."*

Thisted Kommune har da netop også forud for det meddelte påbud forsøgt at finde en løsning mellem sagsøgeren og ejeren af Matr. 2 vedrørende etablering af en grøft i skellet. Parterne kunne imidlertid ikke blive enige om placeringen eller omkostningsfordelingen (bilag E, side 1).

Det er ikke klart, om sagsøgerens henvisning til, at proportionalitetsprincippet "fordrer", at der var stillet krav om afhjælpning gennem anlæg af grøft, er udtryk for, at sagsøgeren gør gældende, at der burde være meddelt påbud mod både sagsøgeren og ejeren af naboejendommen om etablering af en grøft i skellet. I givet fald det er tilfældet, bemærkes, at der ikke er hjemmel i vandløbsloven til at meddele naboejendommens ejer et sådant påbud.

3.2.4 *Ad permeabilitet*

I processkrift 1, side 4-5, konkluderer sagsøgeren på baggrund af besvarelsen af spørgsmål 8-9 og IA-IB, at det *"ikke ud fra skønsmandens besvarelse [kan] lægges til grund, at nedsivningen generelt er forværret, hvorfor den naturlige afstrømning ikke er dokumenteret ændret."*

Dette bestrides.

Det følger af svaret på spørgsmål 8 bl.a., at *"der selv under moderate nedbør vil ske en forøget afstrømning til lavereliggende områder", og at moderate til større nedbørsmængder formentlig ikke vil kunne sive ned i takt med at nedbøren falder, men vil strømme til lavereliggende områder."* Videre anføres:

"På baggrund af dette forhold skønnes permeabiliteten i området for reduceret, dvs. i relation til at den naturlige tilstand havde bedre nedsivningsmuligheder må dette betegnes som en forringelse."

Det følger desuden af svaret på spørgsmål 9, at det kørselspåvirkede område medfører en lavere permeabilitet i de øvrige jordlag, *"og reducere muligheden for nedsivning af regnvand."*

Der henvises desuden til svarene på spørgsmål IA og IB, som er omtalt ovenfor, afsnit 3.2.

3.3 Øvrige anbringender

Sagsøgeren gør gældende, at nævnets afgørelse er i strid med officialmaksimen og proportionalitetsprincippet.

Dette bestrides. Påbuddet om retablering af den ulovligt udførte terrænændring er proportionalt begrundet. Påbuddet er netop meddelt, da naboejendommene oplever problemer med overfladevand på deres ejendomme. Miljø- og Fødevarerklagenævnet har endvidere lagt vægt på, at det forud for Thisted Kommunes afgørelse er forsøgt at finde en løsning mellem sagsøgeren og naboerne på de omkringliggende matrikler.

...”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Efter vandløbslovens § 6 må ingen uden vandløbsmyndighedens tilladelse ændre vands naturlige afløb til anden ejendom eller hindre det naturlige afløb af vand fra højere liggende ejendomme.

Det kan efter bevisførelsen lægges til grund, at den vestlige del af klagerens ejendom, Matr. 1, Arup, oprindeligt har ligget lavere end Matr. 2, som ligger vest for klagerens ejendom, og den del af Matr. 3, Arup, som ligger syd for klagerens ejendom.

Det kan også lægges til grund, at klageren umiddelbart vest for den opførte halmballehal har foretaget en terrænændring eller terrænregulering. Dette arbejde, der er foretaget for at forbedre til- og frakørselsforholdene til hallen, har ifølge klagerens egen forklaring bestået i afgravning af 0,5 m jord/sand og derefter påfyldning med knust beton og murbrokker mv., ligesom der op til vejen syd for klagerens ejendom er sket en udjævning af skrænten op mod vejen.

Det er efter bevisførelsen ikke muligt præcist at fastlægge, hvor meget terrænet er blevet hævet i forhold til det naturlige terræn.

Det fremgår af syn og skønsmandens besvarelse af spørgsmål I A, at det udlagte grus og mulige byggeaffald ved kørsel vil medføre, at en større mængde

nedbør vil samle sig i lavningsområdet ned mod overgangen til Matr. 2 .
Som svar på spørgsmål 1B er det nævnt, at terrænændringen må antages at give en lavere permeabilitet og dermed reducere de nedbørsmængder, der kan nedsive, samt forøge de mængder, som vil afstrømme til lavereliggende områder.

Retten finder ikke, at det efter bevisførelsen kan lægges til grund, at Thisted Kommune på et tidligere tidspunkt har godkendt de foretagne terrænændringer.

Retten må afvise, at Thisted Kommune og Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke har iagttaget officialmaksimen, ligesom det også må afvises, at proportionalitetsprincippet ikke skulle være overholdt. Det bemærkes i den forbindelse, at Thisted Kommune har foreslået, at der blev etableret en grøft i skellet mellem klagerens ejendom og naboejendommen mod vest. Det viste sig imidlertid, at parterne ikke kunne blive enige om en løsning af sagen på dette grundlag.

Under disse omstændigheder, og da klagerens bemærkninger om naboens manglende vedligeholdelse af grøfter og nedlæggelse af vandløb ikke kan føre til et andet resultat, og da sagsøgerens øvrige anbringender må tilsidesættes, når retten frem til, at sagsøgeren ved sin påfyldning af arealet vest for halmballehallen har hindret det naturlige afløb af vand fra højere liggende ejendomme og dermed ikke iagttaget vandløbslovens § 6.

Sagsøgeren kan derfor ikke få medhold i sin påstand om, at den påklagede afgørelse er ugyldig, eller at sagen skal hjemvises til fornyet behandling i Thisted Kommune.

Som følge heraf frifindes sagsøgte, Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Sagsøgeren, A , Vesløs, skal betale sagsomkostninger til sagsøgte, Miljø- og Fødevareklagenævnet, med 89.787,50 kr.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 75.000 kr., inklusive moms og af udgifter med 14.787,50 kr. til syn og skøn., i alt 89.787,50 kr. Miljø- og Fødevareklagenævnet er ikke momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Miljø- og Fødevareklagenævnet frifindes

A skal til Miljø- og Fødevareklagenævnet betale sagsomkostninger med 89.787,50 kr.

Beløbet skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.

VESTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 20. april 2023

BS-18561/2022-VLR
(7. afdeling)

A
(advokat Thomas Jensen)

mod

Miljø- og Fødevareklagenævnet
(advokat Kim Christian Højmark)

Retten i Holstebro har den 29. april 2022 afsagt dom i 1. instans (BS-23419/2020-HOL).

Landsdommerne Hans-Jørgen Nymark Beck, Thomas Tordal-Mortensen og Line Langkjær (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, A, har gentaget sin påstand for byretten om, at indstævnte, Miljø- og Fødevareklagenævnet, skal anerkende, at nævnets afgørelse af 11. april 2019 i sag 18/07693 er ugyldig og ophæves, subsidiært at sagen skal hjemvises til fornyet behandling.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har påstået dommen stadfæstet.

Supplerende sagsfremstilling

Der er for landsretten fremlagt et notat med tilhørende fotos af Adresse 1-3 udarbejdet af Thisted Kommune i september 2016 i forbindelse med besigtigelse af vejen.

Der er yderligere fremlagt korrespondance mellem B fra Thisted Kommune og C fra maj 2019, herunder en række fotos.

Der har endelig været afspillet videomateriale af grøfter omkring A's ejendom fra maj 2022.

Forklaringer

A har afgivet supplerende forklaring. Skønsmand, D, og B har afgivet forklaring.

A har supplerende forklaret, at han i 2006 opførte en ny halmlade, da den tidligere halmlade var brændt. Naboerne klagede allerede over byggeriet umiddelbart efter branden. Der havde også før opførelsen af halmladen været stridigheder med naboerne. Halmladen blev ikke bygget for tæt på naboernes matrikel, men den var 100 m lang og 30 m bred, og naboerne syntes, at den stod lidt for tæt på dem.

Det var brandmyndighederne, der krævede, at den nye halmlade skulle have tre indgange. Thisted Kommune var bekendt hermed, da det fremgik af byggeansøgningen. Tidligere havde han ikke haft et behov for at køre på arealet beliggende vest for halmladen, da han ikke havde haft indgang til halmladen der. Da han skulle kunne komme ind i laden med køretøjer, blev han nødt til at bundsikre arealet. Det var også brandmyndighederne, der krævede, at underlaget på vejen skulle bundsikres. Han har i forbindelse med bundsikringen fjernet en halv meter jord og lagt en halv meter bundsikring på. Der er derfor ikke sket en nettoforhøjning. Vejen og arealet vest for halmladen er ikke i samme niveau, da vejen er højere.

Han har aldrig hørt naboerne C og E klage over vand på deres ejendom. Han har heller ikke set det.

B fra Thisted Kommune holdt på et tidspunkt et møde med ham og naboerne C og E. De talte om at etablere en grøft. Han var indstillet på, at der kunne laves en løsning med etablering af grøft og faskiner, men de var uenige om, hvorvidt grøften skulle placeres i skel eller på hans ejendom. De var også uenige om, hvor skellet var.

F fra Thisted Kommune besøgte hans ejendom i forbindelse med et tilsynsbesøg i en anden sag. Hun spurgte ind til bundsikringen og afledningen fra halmladen. Hun sagde, at det udførte arbejde så fint ud. Hun sagde også, at han ikke måtte lægge bundsikring for tæt på naboens hæk, men at han gerne måtte lægge det helt hen til skellet. Det gjorde han ikke. Han holdt god afstand.

Den første video viser en brønd. Den var stoppet på et tidspunkt, men efter han havde rensset den, trak den fint. Den anden video viser C's garage. Man kan på videoen se, hvor vandet løber ned. Den tredje video viser grøften på sydsiden, der skulle aflede vand fra vejen. Han har gravet den fri. Når der kommer meget vand, så løber det ud på G's mark. Han har ikke vedligeholdt grøften siden tvisten.

Skønsmand D har forklaret, at han kan vedstå de erklæringer, som han har afgivet under sagen. Det er ham, der har udarbejdet erklæringerne, men han har ikke selv foretaget de fysiske undersøgelser på adressen.

På baggrund af gennemgravninger af grusvejen Adresse 1-3 har han i erklæringen oplyst, at koterne på de oprindelige jordlag på vejen er målt til henholdsvis +0,8 m, +0,65 m og +0,70 m. Hertil skal lægges 30 cm, da man ved anlæggelse af vejen formentlig har fjernet det oprindelige lag muld. De 30 cm, der ifølge erklæringen skal lægges til de oplyste koter, er bestemt ud fra et almindeligt gennemsnit, og er derfor et skøn. Det er ikke muligt for ham at vurdere, om markerne ved siden af vejen, forinden etableringen af vejen, var i niveau.

Det kan ud fra GPS-punkter af terrænet omkring vejen konstateres, at vejen generelt falder lidt mod nord, så vandet vil strømme den vej. Vejens etablering har haft betydning for vandstrømningen, da den ser ud til at fungere som en lille dæmning. Man kunne have fået flere detaljer om vandstrømningen, hvis man havde set vejen en dag, hvor der var faldet meget vand. Da vejen er lidt højere end den mark, der ligger syd for den, vil vandet ikke strømme fra marken og ind på vejen. I den nordlige ende af vejen vil vandet måske løbe ud på marken.

Det følger af de historiske data fra arealinformation, at diget i skellet mellem matr.nr. X og matr.nr. Z først kan konstateres på kortene fra 1954. Det er derfor plausibelt, at diget er anlagt i perioden 1949-1954. Det kunne godt være skabt ved grøftkastning. Da den nærliggende grøft er meget begrænset, vil der dog være tilført jord i forbindelse med etableringen af diget. Ifølge kote-målene, der er angivet ved B4, B5 og B6 i ekstraktens s. 477, stiger diget mod nordøst. Ved at sammenholde digets kroner med bedømmelsen af de oprindelige jordlag kan det konstateres, at digets beregnede højde er ca. 60 cm. Ved den sydvestlige del ud mod grusvejen er diget reelt ikke til stede. Ved større nedbørshændelser, eksempelvis ved skybrud, vil diget påvirke vandstrømningen. Hvis diget ikke eksisterede, ville der strømme vand fra øst mod vest. Man kan se en carport på topografikortet. Af kote-punkterne fremgår, at der er en overhøjde på diget ved carporten. Ved meget store nedbørsmængder vil vandet strømme fra matr.nr. Z til matr.nr. X .

Kortet på ekstraktens s. 462 viser, hvorledes vandafstrømningen fra de omkringliggende grøfter sker. De blå pile viser grøfterne, mens den grønne stiplede pil er rørlagt dræn til grøft.

Etablering af en grøft langs skellet mellem matr.nr. X og matr.nr. Z vil kunne afhjælpe problemer med manglende afvanding. Det kræver, at grøften kan lede vandet væk til et lavere niveau. Det vil være muligt her. Da koterne i den vestlige ende af matr.nr. X er lavere, vil vandet umiddelbart løbe hen over grunden mod vest, hvis der falder meget vand.

Jordens permeabilitet angiver undergrundens gennemstrømningsevne. Jo højere permeabiliteten er, desto mere nedsivning kan der ske. Det er korrekt, at det ikke gør nogen forskel for nedsivningen, om det er silt eller bundsikring, der udgør grundlaget, hvis permeabiliteten er den samme. Når det i erklæringen er angivet, at såvel silt som bundsikring begge skønnes til omkring 10^{-6} m/sek., så er det udtryk for, at de har nogenlunde samme permeabilitet. Permeabiliteten forringes, når der køres over bundsikringen, da murbrokker og tegl herved knuses og fylder hullerne i jorden op.

DTM er en digital regnemodel, der anvendes til at beregne koter mv. Den kan anvendes til større undersøgelser, men når der er tale om detailopgaver, så skal man besigtige stedet og foretage nogle eksakte målinger, da dette giver et mere sikkert materiale.

Forespurgt til besvarelsen af syn- og skønsrapportens spørgsmål IA kan han bekræfte, at når der sker mekanisk påvirkning af byggeaffald, får man mindre permeabilitet, og vandet får derved sværere ved at sive ned. Bundsikring foretaget på denne måde fungerer godt til at stabilisere vejen, men det har ingen drænende egenskaber. Det betyder, at der er en større mængde vand, der vil rende af overfladen. En forøget overfladegradien betyder øget afløb af vand mod matr.nr. X.

Koterne, som er angivet i besvarelsen af spørgsmål 1, er et skøn. Han har skønnet, at man skal tillægge 30 cm for at få højden på det oprindelige jordlag, men der er usikkerhed herved på omkring 10 cm. Målingerne viser derfor ikke med sikkerhed, om matr.nr. W forinden etableringen af vejen lå lavere end det område, hvor vejen nu er placeret.

B har forklaret, at sagen startede ved, at en af hans kolleger modtog en henvendelse fra A's nabo, som i november 2015 havde oplevet vand i sin indkørsel og garage. Der havde på dette tidspunkt været meget kraftig nedbør i en længere periode. Han besigtigede adressen i januar eller februar 2016. På besigtigelsestidspunktet var der ikke aktuelle problemer med vand. Han har set billeder af vand i indkørslen, men

han har ikke modtaget billeder af vandet i garagen. Han mener, at kommunen også har modtaget nogle billeder fra 2020. Der var også meget kraftig nedbør i denne periode.

Han mødtes med A på ejendommen, og de talte om, hvordan problemet kunne afhjælpes. Han er også mødtes en enkelt gang med A og naboerne. Her drøftede de, om der kunne etableres en grøft mellem A s ejendom og naboernes ejendom. De drøftede også, om der skulle etableres dræn langs Vejnavn . De talte også om, at de eksisterende grøfter skulle oprensnes. Parterne var utilfredse med løsningsforslagene, så det var svært at finde en løsning. Der kunne ikke opnås enighed om, hvor en eventuel grøft skulle ligge. Det ville have været en billig løsning.

Thisted kommune udstedte efterfølgende påbud om etablering af en grøft, men afgørelsen om påbud blev hjemvist af Miljø- og Fødevareklagenævnet efter at A havde klaget over den. Miljø- og Fødevareklagenævnet mente ikke, at der tidligere havde været en grøft, og der var derfor ikke hjemmel til at kræve genetablering. Det undrede ham, da grøften fremgår af luftfoto fra 2006. Han rettede efterfølgende henvendelse til Orbicon, som meldte tilbage, at der var tale om en eksisterende grøft.

Løsningsforslaget omkring oprensning af grøfter blev heller ikke til noget. Den grøft, der løber langs sydsiden af Vejnavn , er en vejgrøft, og det var hans vurdering, at den ikke havde nogen betydning i forhold til dræningen fra området. Der er ikke forbindelse mellem grøften ved sydsiden af Vejnavn og den nordvestlige del af vejen, selvom det fremgår af kortet fra 1994. Når arealet syd for vejen bliver drænet mod syd, og det nordlige areal bliver drænet mod nord, vil en vejgrøft ikke have nogen betydning.

Han mener ikke, at der er et fuldkommet dige på C s areal.

Når kommunen modtager en klage vedrørende vandløbsloven, så kigger de normalt på luftfotos og historiske kort. De ser også på begivenheden. I denne sag var der kommet vand ind til naboen. Han har været på besigtigelse på adressen og har også selv taget billeder. Han ved godt, at der kan være usikkerhed på DTM-kortene. Han har sammenholdt højdekortene for at vurdere ændringerne. Højdekortet fra 2007 baserer sig på de faktiske forhold i 2006 og højdekortet fra 2015 baserer sig på forholdene i 2014.

Det er ham, der har udarbejdet bemærkningerne i ekstraktens s. 429. De grafer, der er i ekstraktens s. 432-435, er beregninger fra SCALGO Live, der et nyt program, der kan vise de ændringer, der er sket i terrænet og afstrømningsmønstrene. I 2007 ville vandet ved nedbør på 10 mm regn på et døgn strømme fra C s arealer mod A s arealer. I 2015, og således

efter noget af terrænændringen var foretaget, ville vandet strømme mod vest i stedet for. SCALGO Live medtager ikke nedsivning af regnvand i beregningen, og det vil der altid være noget af.

Det billede, der findes i ekstraktens s. 327, viser, at der i 2006 havde samlet sig en del vand på det vestlige areal af A s matrikel. På billedet i ekstraktens s. 332 kan man se, at der ikke længere er niveauforskel mellem det vestlige areal og vejen. Han har lagt vægt på disse billeder, da han traf afgørelsen.

Han ved ikke, om der har været materielle skader hos C som følge af vandet i garagen. Han mener, at kommunen i 2022 fik en ny henvendelse fra C om, at der var kommet vand ind igen.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Miljø- og Fødevarerklagenævnet stadfæstede den 11. april 2019 Thisted Kommunes påbud af 13. august 2018, hvorefter A i medfør af vandløbslovens § 6 og § 54 blev pålagt at genetablere de oprindelige afvandsforhold i forhold til naboejendommene på området ved halmladen.

Efter vandløbslovens § 6 må ingen uden vandløbsmyndighedens tilladelse ændre vands naturlige afløb til anden ejendom eller hindre det naturlige afløb af vand fra højere liggende ejendomme, og efter § 54 kan vandløbsmyndigheden, hvis der foretages foranstaltninger i strid med loven, meddele påbud om genoprettelse af den tidligere tilstand.

Det må efter bevisførelsen lægges til grund, at der som følge af den bundsikring af arealet vest for halmladen, som A har foretaget, er sket en terrænhævning. Det fremgår således af fotos af A s ejendom, at arealet vest for halmladen før etablering af bundsikringen lå lavere end Vejnavn , og at det samme areal lå i niveau med vejen efter etableringen. Dette støttes også af de fremlagte skråkort, transekt-undersøgelserne, der er foretaget ud fra den digitale terrænmodel (DTM), og beregningerne i SCALGO Live. Det må på samme baggrund og efter de fremlagte målebordsblade og lavningskort endvidere lægges til grund, at arealet inden etableringen af bundsikringen lå lavere end naboejendommene og således udgjorde en lavning. Den usikkerhed, der er forbundet med data fra den digitale terrænmodel (DTM), og som B fra Thisted Kommune havde kendskab til, kan på den anførte baggrund ikke føre til en anden vurdering.

Det fremgår af skønsmandens besvarelse af spørgsmål 2 og 4 C, at vandet ved større nedbørshændelser vil stige op på matr.nr. Z, og at der vil ske overfladeafstrømning fra A's ejendom til matr.nr. X grundet terrænforholdene. Af besvarelsen af spørgsmål 8, IA og IB og skønsmandens forklaring fremgår, at vandet efter etableringen af bundsikringen har sværere ved at sive ned i jorden, og at det sammenholdt med en terrænhævning vil medføre en forøget afstrømning af vand til lavereliggende områder.

Landsretten finder på den baggrund, at vandets naturlige afløb er ændret. Dette støttes også af Thisted Kommunes analyse af forskellige nedbørsscenerier foretaget med Scalgo Live. Hertil kommer, at Thisted Kommune opstartede vandløbssagen, da en nabo i november 2015 henvendte sig til kommunen som følge af vandindtrængning i naboens indkørsel og garage efter meget nedbør.

A havde ikke forinden etableringen af bundsikringen ansøgt om tilladelse efter vandløbslovens § 6. Det forhold, at F på et tilsynsbesøg i en anden verserende sag oplyste, at bundsikringen så fin ud, udgør ikke en tilladelse fra vandløbsmyndighederne til at ændre vandets naturlige afløb. Det fremgår i øvrigt også af sagen, at F oplyste, at der ikke måtte ændres på vandets afløb.

De forhold, som A har anført om tidligere ændringer af vandets naturlige afløb som følge af etableringen af Vejnavn og etableringen af et dige i ca. 1954, ændrer ikke på, at der med terrænreguleringen er sket en ændring af vandets naturlige afløb i vandløbslovens forstand, som der skulle have været indhentet en tilladelse til at foretage. Diget og vejen må således på afgørelsestidspunktet betragtes som lovlige forhold.

A har gjort gældende, at afgørelsen også er ugyldig, fordi officialmaksimen ikke er overholdt, og fordi afgørelsen ikke er proportional. Efter karakteren og omfanget af den dokumentation, der ligger til grund for afgørelsen, sammenholdt med, at der også er foretaget en besigtigelse af de berørte ejendomme, er der ikke sket en tilsidesættelse af officialmaksimen. Landsretten finder endvidere i overensstemmelse med det, som byretten har anført, at påbuddet var proportionalt. Det følger således også af vandløbslovens § 54, at der alene er hjemmel til at meddele påbud om genoprettelse.

Som følge af det anførte stadfæster landsretten byrettens dom.

Efter sagens udfald skal A i sagsomkostninger for landsretten betale 60.000 kr. inkl. moms til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Der er ved fastsættelsen af beløbet taget hensyn til sagens værdi, omfang og forløb.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal A inden 14 dage betale 60.000 kr. til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.